

Vindkraft i Södermanland

Uppdaterad regional översikt över Södermanlands Län

Juli 2018

Vindkraftverk i Läppe. Vingåkers kommun

Energikontoret i Mälardalen i Samarbete med:

Dokumentet skrevs under projektet Vindkraft Öst etapp IV (Sept. 2017 – Sept. 2018).

Projektet finansierades från Nätverk från Vindbruk genom Energimyndigheten.

Titel: Vindkraft i Södermanland. Uppdaterad regional översikt över Södermanlands Län

Utgivningsdatum: Juli 2018

Omslagsfoto: Södermanlands Nyheter / Amelie Von Essen

Författare: Jonathan Rodríguez Pólit

Dokumentet finns på: <http://energikontor.se/vindkraft-ost-etapp-iv/>

Innehåll

Introduktion	3
Nätverk Vindkraft Öst.....	3
Syftet och målet med rapporten.....	3
Prövning av vindkraftverk	4
Nulägesbild i regionen.....	4
Planeringsmål	4
Riksintresseområden för vindbruk i länet	5
Planeringsläget i Södermanlands kommuner	6
Vindkraftverk i Södermanland - Uppförda, Beviljade och under handläggning	8
Projekteringsområden för vindkraft i Södermanland	10
Projekt som nyligen har fått avslag i Södermanland.....	13
Pågående vindkraftsprojekt i Södermanland	15
Uppdatering om nuläget – Vindkraft i Södermanland	18
Eskilstuna kommun	18
Flens kommun	19
Gnesta kommun	20
Katrineholms kommun	21
Nyköpings kommun.....	21
Oxelösunds kommun.....	23
Strängnäs kommun.....	25
Trosa	26
Vingåkers kommun.....	27
Hur kan nätverket Vindkraft Öst stödja kommunerna.....	28
Utmaningar och möjligheter för vindbruk i länet	29
Utmaningar.....	29
Möjligheter	30
Slutsats – förutsättningar för fortsatt arbete och samverkan	30
Bilaga 1 – Frågelista till kommunerna – Uppdatering av nulägesanalys.....	32
Bilaga 2 – Potential för vindkraft karta i Eskilstuna kommun	33
Bilaga 3 – Rekommendationskarta – ÖP för Nyköpings kommun	34
Bilaga 4 – ”Hot-spots” utredningar i Södermanland	35

Introduktion

Nätverk Vindkraft Öst

Initiativet till Vindkraft Öst startade 2012 genom finansiering från Energimyndigheten genom Nätverk från Vindbruk. Nätverk Vindkraft Öst är en kompetensresurs och samverkansplattform som samlar, stödjer och inspirerar aktörerna i Östra Mellansverige att främja och bidra till en hållbar utveckling av vindbruket i regionen. Nätverket har definierat hållbar utveckling av vindbruket som socialt accepterat, ekonomiskt bärkraftigt och miljömässigt klokt.

Insatser i projektets tidigare etapper innefattar fem olika län: Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland och Östergötlands län. För närvarande genomförs projektets fjärde etapp och insatserna fokuserar i Södermanland och Östergötland. Vindkraft Öst etapp IV genomförs av Energikontoret i Mälardalen, Länsstyrelsen Södermanland, Energikontoret Östra Götaland samt flera aktörer som bidrar med sakkunskapsstöd och tid i projektet.

I februari 2016 redovisades en regional översikt över Uppsala, Västmanland och Södermanlands län. Denna översikt utgör grunden för en uppdaterad och utvecklad nulägesanalys av vindkraft i Södermanland som är en viktig insats inom ramen för projektets fjärde etapp. Uppdatering har genomförts genom informationssamling, genomgång av kommuners översiktsplaner och planeringsdokument relaterad till vindkraft, media rapportering, personliga kontakter med personer i kommunerna som är involverad med vindkraftsfrågor och genomgång i Vindbrukskollen.

Syftet och målet med rapporten

En viktig insats i den fjärde etappen av Vindkraft Öst var att uppdatera och utveckla nulägesanalysen i Södermanland utifrån tidigare gjorda regionala nulägesanalyser som tagits fram under tidigare etapper av projektet samt skapa direkt kontakt med kommunerna för att få den lokala synen på förutsättningarna för etablering av vindkraft. Södermanlands klimat- och energistrategi nämner att merparten av länets kommuner redan har tagit fram planeringsunderlag för vindkraft. Strategin lyfter fram att i den fysiska planeringen finns dock utrymme för att i större utsträckning integrera energi- och klimataspekter i planeringsunderlagen. Det finns intresse hos Länsstyrelsen Södermanland att fortsätta jobba med vindkraftsfrågor och eventuellt skapa en regional vindbruksplan.

Analysen syftar till att kartlägga nuläget gällande vindkraft i länet, identifiera utmaningar och möjligheter kring vindkraftsetablering i länet samt att inleda kontakt och dialog med kommunerna och andra aktörer kring vindkraftsfrågor. Målet är att förse ett underlag för ett eventuellt arbete med framtagande av en regional vindbruksplan.

Prövning av vindkraftverk

Sedan den 1:a augusti 2009 har kommunal tillstyrkan varit ett krav för godkännande av tillståndspliktiga vindkraftsetableringar enligt miljöbalken (MB). Med andra ord, kommunen där anläggningen avses att uppföras måste tillstyrka etableringen för att tillståndet ska godkännas. Den kommunala tillstyrks bestämmelsen, även känd som det kommunala vetot, kan hittas i 16 kapitlet 4§ miljöbalken. Några av syftena med denna bestämmelse var att behålla kommunens inflytande över mark- och vattenanvändning och att underlätta och påskynda vindkraftsetablering. Dock enligt en utredning utförd av Naturvårdsverket som redovisades i dokumentet *"Kommunal tillstyrkan av vindkraft. Hur fungerar det idag?"* framhävs det att kommunal tillstyrkan inte har nödvändigtvis lett till en lättare och snabbare process för vindkraftsetablering. Dokumentet sammanfattar synpunkter från kommunala tjänstemän, politiker, miljöprövningsdelegationer, projektörer och övriga aktörer samlat i 17 intervjuer.

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag följt upp och analyserat nuläget planerings och- tillståndprocess vid vindkraftsetablering. Dokumentet *"Kommunal tillstyrkan av vindkraft"* som baserades på utredningen nämnt ovan och publicerades av myndigheterna den 6:e juni 2017 anser att den lämpligaste åtgärden så att tillståndprocessen för stora vindkraftsetableringar underlättas och blir mer rättssäker är att upphäva MB 16:4. Med andra ord, att bestämmelsen om kommunal tillstyrkan skulle tas bort. Detta förslag överlämnades till regeringen den 19:e juni 2017. Dessutom anser myndigheterna att kommuner fortfarande skulle ha ett stort inflytande vid vindkraftsplanering genom översiktsplanen även om kommunal tillstyrkan enligt 16 kap. 4 § miljöbalken skulle tas bort. Regeringskansliet skickade förslag på remiss till olika remissinstanser med deadline för remissvar till den 5:e december 2017. Remissvaren gav tydligt stöd för att upphäva bestämmelsen om kommunal tillstyrkan av vindkraft, då två tredjedelar av remissinstanserna är positiva eller neutrala till förslaget och en fjärdedel av remissinstanserna som vill behålla vetot.¹

Tillståndspliktiga vindkraftsprojekt i Södermanland prövas av miljöprövningsdelegationen i Uppsala län. Vindkraftsetableringar som kan inte gå vidare för tillfällena i regionen, som Ånhammar vindkraftpark mellan Flen och Gnesta kommuner, skulle kunna gynnas av regeringens beslut om detta förslag godkänns.

Nulägesbild i regionen

Planeringsmål

Vindkraft anses vara en viktig energikälla för att uppnå Sveriges mål om förnybar energi och riksdagen har därför antagit en planeringsram om 30 TWh årlig produktion av vindel, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs, till år 2020. Strängnäs kommun framhäver att *"för*

¹ Unger Larsson, C., Svensk Vindenergi, 2017-12-12, "Remissvaren ger tydligt stöd för att upphäva vetot"; <http://svenskvindenergi.org/komm-fran-oss/remissvaren-ger-tydligt-stod-for-att-upphava-vetot>

Södermanlands län innebär regeringens planeringsmål en kraftig utbyggnad från nuvarande läge.”²

Länsstyrelsen Södermanland har bedömt i sin [vindkraftspolicy](#) (2011) att det finns en god potential för vindkraftsutveckling i länet och anser att intresset för vindkraftsetableringen troligen kommer att öka. Dessutom redovisade Länsstyrelsen ett teoretiskt möjligt energiuttag på 4,5 TWh, varav 1,4 TWh på land och 3,1 TWh till havs, som baserades på potential som kommunerna redovisade samt projektförslag från andra intressenter som Länsstyrelsen hade kännedom om. Policyn anger också att faktiska utbyggnaden av vindkraft kommer dock mest troligt bli lägre än planeringsramen, på grund av hög lönsamhet för vindkraftsinvesteringar. Det nämns också att om 50% av planeringsramen på land realiseras motsvarar det till en etablering av cirka 145 landbaserat vindkraftverk och cirka 155 havsbaserad vindkraft till år 2020. Emellertid togs denna planeringsramen fram innan Energimyndighetens revidering av riksintresseområden för vindbruk under 2013, vilket kraftigt har reducerat potentialen i Södermanland.³

Riksintresseområden för vindbruk i länet

Det finns fyra riskintresseområden för vindbruk i Södermanland i dagsläget. Figur 1 visar riskintresseområden som rosamarkerade områden.

- Tre stora områden ute till havs som ligger inom gränserna av Trosa, Nyköping och Oxelösund kommuner.
- En mindre del av ett område på land i Nyköping kommun, vid gränsen med Norrköping kommun.

² Strängnäs kommun, 2013-06-03, "Tema vindkraft"; https://www.strangnas.se/globalassets/upload/bygga-bo--miljo/samhallsplanering/planeringsunderlag/vindkraft/tema-vindkraft-rev-2013--bilaga-till-op2014/bilaga-op_tema-vindkraft_sid-1-27.pdf

³ Länsstyrelsen Södermanlands län, 2011-03-31, "Länsstyrelsens vindkraftspolicy" Dnr. 421-918-2011; <http://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/Vindkraftspolicy-beslut.pdf>

Figur 1 - Riksintresseområden för vindbruk i Södermanland.⁴

Planeringsläget i Södermanlands kommuner

Enligt Länsstyrelsen Södermanland har följande sex kommuner hittills tagit fram planeringsunderlag för vindkraft: Eskilstuna, Vingåker, Strängnäs, Nyköping, Gnesta och Oxelösund.⁵ Nuvarande planeringsdokument som inkluderar vindkraft som ett diskussionstema i Södermanlands kommuner sammanfattas i **Fel! Hittar inte referenskälla..**

Tabell 1 - Planeringsdokument som omfattar vindkraft som diskussionstema

KOMMUN	Dokument	Tid för Beslut/Publicering
Eskilstuna	Översiktsplan 2030	2013-08-29
Flen	Översiktsplan 2007	2007-06-14

⁴ Vindbrukskollen, jan 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

⁵ Länsstyrelsen Södermanlands län, Vindkraft, <http://www.lansstyrelsen.se/Sodermanland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/fornybar-energi/Pages/vindkraft.aspx>

	Översiktsplan Samrådshandling	April – Maj 2017
	Sammanställning och analys av dialog - Våren 2016, översiktsplan	Våren 2016
Gnesta	Översiktsplan 2003	December 2003
	Översiktsplan 2030 – del staden	2014-11-17
Katrineholm	Översiktsplan 2030 – del landsbygd	2016-12-19
Nyköping	Översiktsplan 2030	2013-11-12
	Översiktsplan 2010	2010-09-22
	Vindkraft – tillägg till översiktsplanen 2010 för Oxelösunds kommun	2013-01-09
Oxelösund	Strategidokument för förslag till översiktsplan "Oxelösund 2030"	Sommar 2017
	Hållbarhetsbedömning. Tillhörande förslag till översiktsplan: Oxelösund 2030	2017-06-30
	Fördjupade översiktsplanen för Oxelösunds skärgård 2030	Antagen 2018-04-04
	Översiktsplan 2014	2014-09-29
Strängnäs	Tema Vindkraft – bilaga till översiktsplan (t.o.m. 2014)	2013-06-03
	Översiktsplan 2015	2015-12-02
Trosa	Energi- och klimatplan för Trosa kommun	2015
	Översiktsplan för Vingåkers kommun - spelregler för en hållbar utveckling	2010-11-22
Vingåker	Tillägg till Översiktsplanen - vindkraft Vingåker	2010-11-22

Vissa kommuner i länet håller även på att uppdatera planeringsdokumenten. Det kan vara intressant att granska på dokumenten när dem är färdiga för få en uppdatering gällande vindkraft på kommunal nivå. Planeringsdokument som kommer att uppdateras samt nuläge (maj 2018) sammanfattas i Tabell 2. Information samlades från kommunens websidor samt kontakt med kommunen via telefon/mejl.

Tabell 2 - Planeringsdokument som kommer att uppdateras i kommuner

KOMMUN	Dokument	Status (t.o.m maj 2018)
Flen	Ny Översiktsplan: "Sörmlands hjärta – med plats för alla"	Beräknas vara klar oktober – december 2018
Gnesta	Ny Översiktsplan	Planeras att utställas i

sommaren 2018		
	Ny miljö- och hållbarhetsplan	Arbetet beräknas fortsätta efter valet (höst 2018)
Nyköping	Ny Översiktsplan 2040	Dialogarbetet pågår
Oxelösund	Ny Översiktsplan: "Oxelösund 2030"	Utställning – februari – april 2018. Förslaget arbetas inför antagande av Kommunfullmäktige
Vingåker	Ny Översiktsplan	En aktualitetsprovning samt en tidplan för arbetet kommer att tas upp för beslut i hösten 2018.

Vindkraftverk i Södermanland - Uppförda, Beviljade och under handläggning

Aktuella data om vindkraftverk har tagits från två olika källor; Energimyndighetens vindkraftstatistik 2016, som är det mest aktuella officiella statistik hittills samt Vindbrukskollen databas. Uppförda vindkraftverk i Södermanland som rapporterades i Energimyndighetens vindkraftstatistik 2016 kan ses i **Fel! Hittar inte referenskälla.** Tabell 3 nedan. Enligt denna statistik redovisade produktionen per sista december 2016 som 13,6 GWh.

Tabell 3 - Uppförda vindkraftverk i Södermanland.⁶

	Uppförda vindkraftverk	
	Installerad Effekt (MW)	Antal verk
Eskilstuna	-	-
Gnesta	0	1
Katrineholm	1,7	2
Trosa	0	2
Vingåker	4,6	3
TOTAL	6,4315	8*

*Statistik inkluderar inte 11 är små verk som ligger i ETC-Solpark

Södermanlands län ligger på plats 20 av 21 län i Energimyndighetens ranking av total installerad effekt 2016, som visas i Tabell 4 nedan.

Tabell 4 - Ranking över Sveriges län efter total installerad effekt 2016.⁷

Länsranking	Total effekt 2016 (MW)	Ny effekt 2016 (MW)	Antal	Produktion (TWh)
1. Västra Götalands län	806	6	549	1,93
2. Västerbottens län	756	104	333	1,82
3. Västernorrlands län	622	76	226	1,52

⁶ Energimyndigheten, 2017; <http://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/marknadsstatistik/>

⁷ Energimyndigheten, 2017; <http://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/marknadsstatistik/>

4. Jämtlands län	616	12	254	1,51
5. Skåne län	608	86	431	1,41
6. Gävleborgs län	484	162	174	1,09
7. Hallands län	472	62	256	1,04
8. Kalmar län	406	12	210	1,07
9. Norrbottens län	388	34	162	0,80
10. Dalarnas län	273	2	131	0,83
11. Jönköpings län	266	0	125	0,69
12. Gotlands län	172	1	131	0,43
13. Värmlands län	171	63	61	0,40
14. Östergötlands län	171	-1	142	0,40
15. Blekinge län	69	-10	50	0,15
16. Örebro län	67	6	42	0,17
17. Stockholms län	61	2	26	0,16
18. Uppsala län	12	0	13	0,03
19. Kronobergs län	8	0	7	0,02
20. Södermanlands län	6	0	8	0,01
21. Västmanlands län	0	0	3	0,00
SUMMA	6434	616	3334	15,48

Vindbrukskollen är en levande databas, som uppdateras kontinuerlig. Emellertid påpekar tjänsten själv att informationen om etableringarna endast är vägledande. Vindkraftverk som är uppförda, beviljade och som är under handläggning i länet enligt databasen sammanfattas i Tabell 5 nedan. Vindbrukskollen har uppgift för den totala beräknade årsproduktionen av fem befintliga vindkraftverk i Södermanland som motsvarar 14,52 GWh. Förutom denna information redovisar Vindbrukskollen också 26 vindkraft som har "Avslaget" som status, ett vindkraftverk som har "Uppgift Saknas" som status och 51 vindkraftverk som har "inte aktuellt eller återkallat" som status. Uppgifterna är aktuella t.o.m. maj 2018.

Tabell 5 - Existerande, beviljade och handläggs vindkraftverk i Södermanlands kommuner.⁸

	Uppfört		Beviljat		Handläggs	
	Beräknad årsproduktion (GWh)	Antal verk	Beräknad årsproduktion (GWh)	Antal verk	Beräknad årsproduktion (GWh)	Antal verk
Eskilstuna	-	-	Ingen uppgift	12	Ingen uppgift	10
Gnesta	0,06	1	-	-	-	-
Flen	-	-	-	-	-	-
Katrineholm	3,2	13*	-	-	-	-
Trosa	0,06	1	-	-	-	-
Vingåker	11,2	3	-	-	-	2
TOTAL	14,52	18	-	12	-	12

*11 är små verk som ligger i ETC-Solpark Katrineholm (0,08 MW effekt per vindkraftverk)

⁸ Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

Tabell 6 nedan visar rapporterade handlingstyper för vindkraftverken i Södermanlands län enligt Vindbrukskollen. Vindbrukskollen redovisar även att det finns en ärende som handläggs i Oxelösund (samråd enligt 6 kap. miljöbalken).

Tabell 6 - Handlingstyp - Vindkraftverk som är uppförda, beviljade och under handläggning i Södermanland.⁹

	Antal vindkraftverk		
	Handläggs	Beviljat	Totalt
Förhandsbesked (enligt 9 kap. 17 § PBL)	-	-	-
Bygglov (enligt 9 kap. 2 PBL)	2	6	8
Anmälan (enligt 9 kap. 6 § MB)	-	6	6
Tillstånd (enligt 9 kap. 6 § MB)	10	-	10
SUMMA PROJEKTERADE VINDKRAFTVERK	12	12	24
Befintliga vindkraftverk (uppfört)			18
TOTAL MÖJLIGT ANTAL VINDKRAFTVERK OM ANGÅENDE ÄRENDEN UPPFÖRAS			42

Projekteringsområden för vindkraft i Södermanland

I Swecos rapport till Energimyndigheten *"Havsbaserad vindkraft – potential och kostnader"* redovisas att det finns några planerade projekt ute till havs utanför Oxelösund, Nyköping och Trosa. Projekten är följande: Långgrund (I och II), Gustav Dahlén (I och II) och Fällbådan. Projekten ligger i riksintresseområden för vindbruk. För närvarande finns det inte så mycket information om Gustav Dahlén och Fällbådan förutom att de är planerade projekt.¹⁰ Projektering områden kan ses i Figur 2 nedan.

⁹ Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

¹⁰ Sweco, 2017, "Havsbaserad vindkraft – potential och kostnader. En rapport till Energimyndigheten"; <https://www.energimyndigheten.se/globalassets/fornybart/framjande-av-vindkraft/underlagsrapport-sweco---havsbaserad-vindkraft---potential-och-kostnader.pdf>

Figur 2 - Projekt utanför Oxelösund, Nyköping och Trosa.¹¹

Genom Vindbrukskollen kan man se projekteringsområdena för vindkraft i länet. Verksamhetsutövare är ansvarig att uppdatera dessa områden löpande i databasen. I **Fel! Hittar inte referenskölla.** och **Fel! Hittar inte referenskölla.** nedan sammanställs projekteringsområden som kan ses i Vindbrukskollen och som inte har uppfört vindkraftverk inom dem. Det bör noteras att det finns möjlighet att information avseende några av följande projekteringsområden inte har blivit uppdaterat av verksamhetsutövare.

Vindbrukskollen visar åtta havsbaserade projekteringsområden i Södermanland t.o.m. januari 2018 som sammanställas i Tabell 7 nedan:

Tabell 7 - Havsbaserade projekteringsområde i Södermanland.¹²

Projektnamn	Projektör	Kommun/er	Antal verk	Planerad byggstart
Långgrund	Svea Vind Offshore	Trosa och Nyköping	-	2020
Långgrund II	Svea Vind Offshore	Oxelösund och Nyköping	-	2023
Gustav Dahlen 1	Ej registrerad	Oxelösund	-	-
Gustav	Ej registrerad	Oxelösund	-	-

¹¹ 4Coffshore, 2018. <https://www.4coffshore.com/>

¹² Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

Dahlen 2				
Fällbådan	Scanergy West AB	Oxelösund	-	2022
Norra Klasgrunden	Scanergy West AB	Oxelösund	25	2022
Södra Klasgrunden	Scanergy West AB	Oxelösund	25	2022
Penningskär	Scanergy West AB	Nyköping	25	-

Dessutom visar Vindbrukskollen 18 aktuella landbaserade projekteringsområden i länet där inga vindkraftverk har uppförts hittills. Projekteringsområden kan ses i Tabell 8 nedan. Det verkar dock som att några av dessa projektområden antingen saknar uppgifter eller har inte varit uppdaterat i databasen. Till exempel inkluderar Vindbrukskollen i dessa projekteringsområden följande projekt:

- Ånhammar projekt - har fått avslag av Uppsala miljöprövningsdelegationen.
- Näs/Knutsberg projekt - bygglov avslags av mark- och miljööverdomstolen.¹³
- Vidökna projekt - ej aktuellt pga. problem med elförsörjning.¹⁴
- Rosendal-Mjältnäs projekt – ej aktuellt huvudsakligen pga. av att kommunen var negativt inställd till projektområdet.¹⁵

Tabell 8 - Landbaserade projekteringsområde i Södermanland.¹⁶

Projektnamn/ Områdes-ID	Projektör	Kommun/er	Antal verk (Beräknad årsproduktion)	Planerad byggstart
Överåda	Scanergy West AB	Trosa	-	-
Ånhammar	Eolus Vind AB	Gnesta och Flen	18 (162 GWh/år)	-
Näs/Knutsberg	Prästlönetillgångar i Strängnäs Stift	Strängnäs	2	-
Alvesta	Ej registrerad	Eskilstuna	1	-
0484-V-001	Ej registrerad	Eskilstuna	2	-
0484-V-002	Ej registrerad	Eskilstuna	2	-
0484-V-003	Ej registrerad	Eskilstuna	2	-
0484-V-004	Kafjärdens Vindkraft AB	Eskilstuna	4	-
Duvhällen Vindpark	Duvhällen Vindkraft AB	Eskilstuna	10	2019
Åstorp	Grytet Åstorp AB	Eskilstuna	1	-
0484-V-006	Ej registrerad	Eskilstuna	2	-
Vidökna	Ej registrerad	Eskilstuna	1	-
Haneberg	Ej registrerad	Eskilstuna	12	-

¹³ E-post kommunikation med projektören, 2017-09-13.

¹⁴ E-post kommunikation med projektören, 2017-09-13.

¹⁵ E-post kommunikation med projektören, 2018-05-25

¹⁶ Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

Rosendal-Mjälås	Eolus Vind AB	Vingåker	2	-
Blomsterhult	Triventus AB	Vingåker	2	-
0428-V-002	Ej registrerad	Vingåker	-	-
Ättersta 7:1	Ej registrerad	Vingåker	3	
Haneberg	Ej registrerad	Katrineholm	-	-

Projekt som nyligen har fått avslag i Södermanland

Vindpark Ånhammar

Eolus Vind AB ansökte om att uppföra en vindkraftspark som ligger mellan Flen och Gnesta kommuner i närheten kring sjön Dunkern. Projektet omfattar 18 vindkraftverk med en totalhöjd på 200 meter (7 verk i Flen och 11 i Gnesta). Enligt Vindbrukskollen har varje enskilt vindkraftverk i detta projekt en maxeffekt på 2,3 MW och en beräknad årsproduktion av 9 GWh (total maxeffekt 162 GWh/år för de 18 vindkraftverken).

Både kommunerna i Flen och Gnesta beslutade att inte tillstyrka vindkraftsprojektet under februari 2017 enligt 16 kap 4 § miljöbalken. Således nekades tillstånd den 10:e mars 2017 av miljöprövningsdelegationen i Uppsala. Lokalisering av projektet kan ses i Figur 3 nedan.

Figur 3 - Vindpark Ånhammar projektlökalisering.¹⁷

Vindpark Kafjården

Kafjårdssläätten nordost om Eskilstuna är en stor jordbrukslätt där företaget Enwind har ambitionen att få bygga en vindpark på tio stycken 150 meter höga vindkraftverk. Kafjårdens Vindkraft AB inkom under 2007 till Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun med en anmälan om uppförande av sex vindkraftverk samt till Stadsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun med ansökan om bygglov. De sökta byggloven meddelades och försiktighetsmått för verksamheten meddelades med anledning av anmälan. Under 2008

¹⁷ Anpassat från Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

utökades den planerade vindkraftparken, då Kafjärdens Vindkraft AB inkom med en anmälan om uppförande av, samt en ansökan om bygglov för, ytterligare fyra vindkraftverk. De sökta byggloven meddelades och försiktighetsmått för den samlade verksamheten med tio vindkraftverk meddelades. Arbetena med vindkraftparken påbörjades men avstannade på grund av arkeologiska undersökningar så byggplanerna försenades och giltighetstiden förlängdes.

Den 30:e augusti 2016 tog stadsbyggnadsnämnden beslutet att bevilja bygglov för nio vindkraftverk och nio transformatorer men byggloven överklagades till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen fattade ett delbeslut om inhibition den 21:e september 2016, dvs. att beslutet om bygglov tillfälligt inte skulle gälla tills Länsstyrelsen utrett bygglovsfrågan. Därtill upphävde Länsstyrelsen stadsbyggnadsnämndens beslut om bygglov i januari 2017. Länsstyrelsen har ansett att ljudnivåerna från vindkraftsverken skulle störa ortolansparven så att det blir svårt att bevara dem. Dessutom menar Länsstyrelsen att övrigt natur- och friluftsliv kommer att störas av ljudet från vindkraftsverken. Projektören har bedömt att ljudet från vindkraftsverken inte kommer att störa så att djur- och friluftsliv påverkas negativt.^{18 19} Projektören har överklagat till Mark- och miljödomstolen och framhållit att gjorda ändringar inte varit anmälningspliktiga. Ett avgörande väntas först efter sommaren 2018.²⁰ En översikt över projektet kan hittas hos [Eskilstuna kommuns websida](#).²¹ Mer detaljerad information om projektet kan hittas i Bilaga 4. Projektlokalisering kan ses i Figur 4 nedan.

Figur 4 - Vindpark Kafjärdens eventuell lokalisering.²²

¹⁸ Sveriges Radio, 2017-01-03, "Länsstyrelsen säger nej till bygglov för vindkraft i Eskilstuna"; <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6600751>

¹⁹ Hedlund, C., SVT Nyheter, 2017-01-04, "Sparv sätter stopp för omtvistad vindkraftspark"; <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sormland/klart-idag-bygglov-for-vindkraftsparken-havs>

²⁰ Mejlkommunikation med representant från Enwind. 2018-06-14

²¹ Eskilstuna kommun, 2017-05-05, "Frågor och svar om vindkraft i Kafjärden"; <https://www.eskilstuna.se/bygga-bo-och-miljo/bygglov-och-tillstand/fragor-och-svar-om-vindkraft-i-kafjarden.html>

²² Anpassat från Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

Projekt Långgrund (I och II)

Svea Vind Offshore utvecklar två projekt som ligger i ett skärgårdsområde. Utbredningsområdet för projekt Långgrund är lokaliserat ca 22 km. sydväst om Trosa och 20 km öster om Oxelösund inom riksintresseområdena för vindbruk. Projekteringsområdena handlar om ca. 130 km² vid Långgrund samt 150 km² för Långgrund II.

Projekt Långgrund kan komma att bestå av 190–450 vindkraftsverk beroende på avståndintervall (500–1000 m). Projektören vill kunna använda vindkraftverk som är 325 m. höga med en rotordiameter på 150–220 m. Vindkraftverkens förväntade totala elproduktion är 5,9–13,8 TWh, vilket motsvarar årsförbrukningen för 300 000–700 000 eluppvärmda villor. Projektet har därmed potential att bidra med hela Södermanlands och en stor del av Stockholmsregionens elförbrukning. Elförbrukningen i Södermanland var ca. 3,2 TWh år 2013. Dessutom skulle Långgrund stå för ca. 10% av Sveriges totala årliga elproduktion. Projektet skulle även sannolikt bli en av Södermanlands största arbetsplatser eftersom det skulle behövas ca. 1700–2500 personer som jobbar med vindkraftverkens uppbyggnad. Efter uppbyggnaden skulle det behövs en till två årsarbetskrafter per vindkraftverk under hela driftperioden (25–30 år).^{29 30 31} Byggstart för Långgrund I och Långgrund II projekt planeras till 2020 respektive 2023 enligt Vindbruksollen.

Projekten har följande förutsättningar enligt projektören:

- Relativt nära till land, 10 - 27 km.
- Relativt grunt, 10 - 30 m.
- Starkt nät på land utmed kusten
- Möjliga synergieffekter med energilager och vattenbruk
- Goda vindförhållanden
- Mindre korrosiv miljö
- Avsaknad av tidvatten

Trosa kommun ser positivt på utvecklingen av förnybar energiproduktion och tillstyrker Långgrund projektet under förutsättning att det är förenligt med andra natur-, kultur- och friluftsintrössen som finns i området.³² Nyköping har uttryckt att kommunen också är positiv till förnybara energikällor. Kommunen har påpekat att projekteringsens föreslagna område sammanfaller delvis med kommunens utpekade riksintresse för vindbruk, men täcker ett betydligt större område. Dessutom avser kommunen att frågan om synpunkter för projektet är mycket större och kraftigare än när översiktsplanen togs fram, vilken gör det svårt att bedöma konsekvenserna för t.ex. natur- och friluftsvärden och landskapsbild.³³

²⁹ Nyköping kommun, 2016-02-02, "Synpunkter avseende vindkraftspark vid Långgrund – Samråd" del av dokument KF 160229; https://nykoping.se/Global/Dokument/Kommun_o_politik/politik/Kommunstyrelsen/kallelser/2016/KS%20160229.pdf

³⁰ Trosa kommun, 2016-04-25, "Ekoutskottet kallelse 2016-04-25"; <https://www.trosa.se/globalassets/kommunkontoret/kansliet/kallelser/ekoutskottet/2016/160502.pdf>

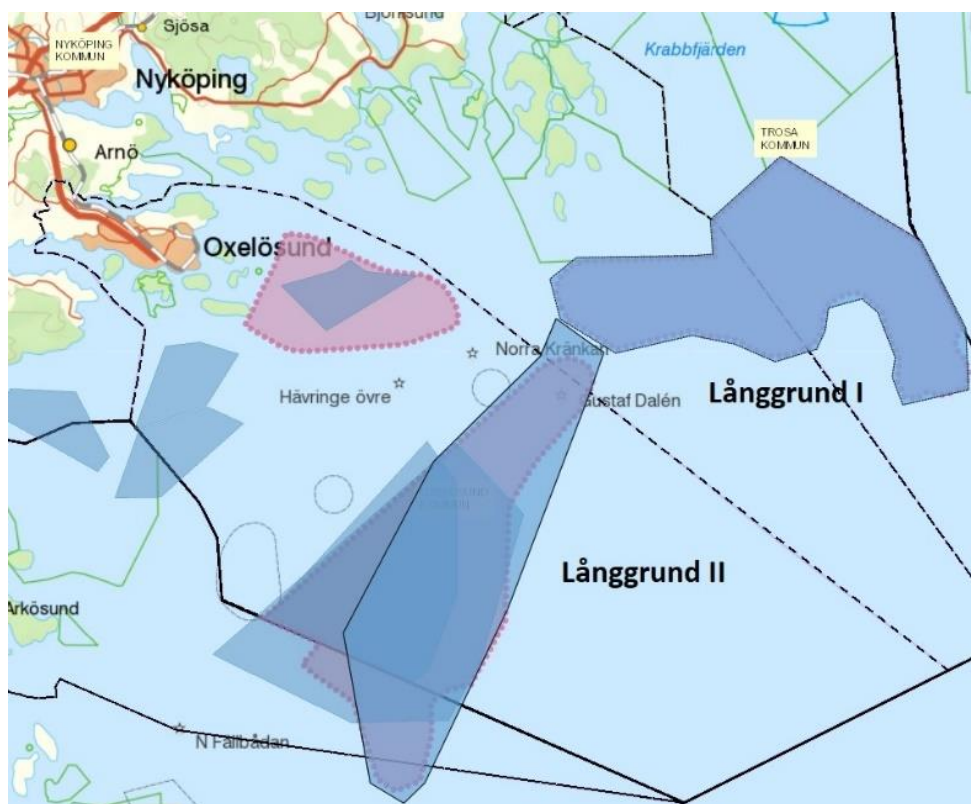
³¹ Hellmyrs, M. Södermanlands Nyheter, 2017-11-19, "Möte om jättelik vindkraftspark till havs"; <https://www.sn.se/trosa/mote-om-jattelik-vindkraftspark-till-havs/>

³² Trosa kommun, 2016-04-25, "Ekoutskottet kallelse 2016-04-25"; <https://www.trosa.se/globalassets/kommunkontoret/kansliet/kallelser/ekoutskottet/2016/160502.pdf>

³³ Nyköping kommun, 2016-02-02, "Synpunkter avseende vindkraftspark vid Långgrund – Samråd" del av dokument KF 160229; https://nykoping.se/Global/Dokument/Kommun_o_politik/politik/Kommunstyrelsen/kallelser/2016/KS%20160229.pdf

Svea Vind Offshore bjöd in länsstyrelser, kommuner och andra berörda aktörer för ett nytt samråd i november 2017 och kommer att hålla ett möte med allmänheten för att diskutera projekten. Projektutvecklingsansvarig påpekade att underlag med kartor och information om projektets planer har skickats till Länsstyrelsen och kommuner.³⁴ Efter samrådet ska en miljökonsekvensbeskrivning genomföras innan en ansökan lämnas in till mark- och miljödomstolen.³⁵

Samrådsunderlaget framhäver att det finns många intressen att ta hänsyn till vid projekteringen bl.a. påverkan på den marina miljön, fisk, djurlivet, skärgårdsöarna, flygtrafiken, telemaster och sjöfart. Försvarsmakten har motsatt sig planerna på bygget eftersom det skulle skada totalförsvarets riksintresse. Dessutom har Naturvårdsverket också varit kritiska mot projektet och anger att fågel- och friluftsliv kommer att bli påverkad av ett sådant bygge.^{36 37 38} Långgrunds projekteringsområde kan ses i Figur 6 nedan.

Figur 6 - Långgrund I och II projekteringsområde.³⁹

³⁴ Hellmyrs, M. Södermanlands Nyheter, 2017-11-19, "Möte om jättelik vindkraftspark till havs"; <https://www.sn.se/trosa/mote-om-jattelik-vindkraftspark-till-havs/>

³⁵ Jennische J., Sveriges Radio, 2017-10-18, "Rekordhög vindkraftspark planeras längs Sörmlandskusten"; <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=6800996>

³⁶ Clemens, A., Södermanlands Nyheter, 2016-04-29, "Naturvårdsverket: Vindkraft olämpligt vid kusten"; <https://www.sn.se/nyheter/naturvardsverket-vindkraft-olampligt-vid-kusten/>

³⁷ Danielsson, T., SVT, 2016-12-01, "Försvaret vill sätta stopp för nya vindkraftverk"; <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sormland/forsvaret-vill-satta-stopp-for-nya-vindkraftverk>

³⁸ Ekström, Å., Södermanlands Nyheter, 2016-03-16, "Framåt för vindkraftspark utanför Trosa, Nyköping och Oxelösund trots militär-nej"; <https://www.sn.se/nyheter/framat-for-vindkraftspark-utanfor-trosa-nykoping-och-oxelosund-trots-militar-nej/>

³⁹ Anpassat från Vindbrukskollen, maj 2018. <http://www.vindlov.se/sv/vindbrukskollen1/karta/>

Uppdatering om nuläget – Vindkraft i Södermanland

Med syfte att uppdatera och utveckla nulägesanalysen av vindkraft i Södermanland skickades i slutet av 2017 en frågelista ut av Länsstyrelsen till de nio kommunerna i länet, som besvarades av olika kontaktpersoner från kommunernas samhällsbyggnads- eller miljöavdelningar. Svaren på frågorna samt annan relevant information avseende vindkraft i kommunerna från bl.a. kommunens översiktsplaner (ÖP), kommuners websidor, andra planeringsdokument och media har sammanställts och sammanfattats nedan. Frågelista kan hittas i Bilaga 1.

Eskilstuna kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Målet i kommunens klimatplan är att vindkraft byggs ut och skall till senast 2020 uppgå till 48 GWh eller motsvarande 50% av verksamheternas nuvarande elanvändning. För att uppnå målet upphandlade kommunen vindkraftverk utanför kommunen. Eskilstuna äger sedan december 2015 fyra vindkraftverk med total normalårsproduktion på 37 GWh. Vindkraftverken står i Sollefteå kommun efter upphandling (lokalisering kan inte väljas enligt lagen om offentlig upphandling).

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Ställningstaganden gällande vindkraft kan hittas i ÖP:s 2030 Del 2: Grunddrag i mark- och vattenanvändning på Eskilstuna kommuns [hemsida](#).

I kommunens översiktsplan 2030, som framtogs mellan åren 2010–2013, antogs 2013 och började laga kraft 2016, valde kommunen på inrådan av Länsstyrelsen att inkludera tillägget i den kommuntäckande översiktsplanen. Dessutom togs planeringsunderlag fram under denna period. I början av 2018 informerade kommun om en pågående revidering av ÖP 2030 där underlaget till viss del kommer uppdateras (GIS analyser) då verkens totalhöjd ökat.

Enligt kommunens ÖP 2030 finns det goda förutsättningar för vindkraft samt så anses det som positiv för de regionala och globala naturvärdena. Det finns områden som efter undersökning av kommunen pekats ut som lämpliga utredningsområden för vindkraft i ÖP 2030. Kontaktpersonen från kommunen påpekade att det är marknaden som sedan söker tillstånd hos Miljöprövningsdelegationen. Enligt kommunens ÖP 2030 finns det två utpekade områden med förutsättningar för vindbruk: ett i Mälarmården och ett i Näshultaområdet. Kartan *”Eskilstunas Potential för Vindkraft,”* som publicerades i ÖP 2030, visar potentiella lämpliga områden för prövning av vindkraftsetableringar. Kartan kan hittas i Bilaga 2.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Det finns inga vindkraftverk i kommunen, dock har Eskilstuna kommun det största antalet vindkraftverk som är beviljade eller som är under handläggning i länet för närvarande. Enligt Vindbrukskollen ligger alla 12 beviljade vindkraftverk i länet i Eskilstuna kommun (6 st. bygglov enligt PBL och 6 st. anmälningar enligt MB). Dessutom ligger 10 av 12 av länets nuvarande vindkraftverk under handläggning (tillstånd enligt MB) i kommunen. För närvarande finns två aktuella vindkraftsärenden i kommunen: ett i Kafjärden där tillståndet baseras på ett bygglov enligt den tidigare lagstiftningen och är överklagat samt ett i Duvhällen som har fått tillstånd efter prövning av

Miljöprövningsdelegationen i Uppsala. Projekt Duvhällen har nyligen fått klartecken att byggas och projektören söker medfinansieringspartner. Byggstart beräknas att börja under första kvartalet av 2019.

Flens kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Flens kommun utarbetar för närvarande ett förslag till en energi- och klimatplan där det kommer finnas strategier för förnyelsebar energi. Kopplat till strategierna kommer det att finnas en handlingsplan med åtgärder. Ett förslag till energi- och klimatplanen skickades till några remissinstanser under november 2017. Samhällsbyggnadsnämnden överlämnade i mars 2018 utkastet till planen till kommunstyrelsen för vidare bearbetning och koordinering med programmet för hållbar utveckling.⁴⁰

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Enligt ÖP 2007 saknas kommunen förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft men det uttrycktes att vindkraft ska främjas och det ges en positiv inställning till småskalig elproduktion.

Skapandet av en ny ÖP är igång och kommer att vara klar i slutet av 2018 enligt planeringen. Inom ramen för framtagandet till den nya översiktsplanen skapade kommunen dialog med medborgare under 2016 där ett av de diskuterade teman var vindkraft. 30 åsikter från medborgare rapporterades i dokumentet [Sammanställning och analys av dialog våren 2016](#) varav 28 åsikter var negativa mot vindkraftsetablering, särskilt i Dunkernområden (Ånhammar projekt mellan Flen och Gnesta).⁴¹ Det finns tillgängligt en utsämningsversion till den nya översiktsplanen där medborgare kunde lämna synpunkter fram till slutet av maj 2018. I utsämningsversionen framhålls behovet av att arbeta fram ett tematiskt tillägg som ska redovisa lämpliga platser för olika förnyelsebara energikällor, som kommer att arbetas fram efter antagandet av den nya översiktsplanen.⁴² Kommunen är positiv till sol- och vindkraft men förutsätter att etableringsplatser ska vara lämpliga med hänsyn till andra intressen.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: I dagsläget finns det varken vindkraftverk i kommunen eller aktuella ärenden gällande vindkraft. Tidigare under 2017 avslutades ett ärende där fullmäktige valde att avstyrka en etablering i Dunkernområdet på gränsen mellan Flen och Gnesta kommun (Ånhammar projekt). Kommunens kontaktperson har framhävt behovet av att dialog sker mellan grannkommunerna vid eventuella nya större etableringar för energiproduktion. Kommunens kontaktperson har identifierat att det finns svårigheter att utlokalisera lämpliga platser (utifrån sakliga bedömningar) och det finns motstående intressen och viljeriktningar för vindkraftsetableringar vilket gör att det kommunala vetot kan få stor betydelse, som hinder till etablering av vindkraft i kommunen.

⁴⁰ Flen kommun, 2018-03-20. Samhällsbyggnadsnämnden Sammanträdesprotokoll. 2018-03-20.

https://flen.se/nedladdning/kallelser_och_protokoll/samhallsbyggnadsnamnd/protokoll/Samhallsbyggnadsnamnden-2018-03-20.pdf

⁴¹ Flen kommun, 2016, "Sammanställning och analys av dialog våren 2016. Översiktsplan – Flen kommun Sörmlands hjärta – med plats för alla"; https://flen.se/nedladdning/bygga_bo_miljo/dokument/Oversiktsplan/medborgardialog-1.pdf

⁴² Flen kommun, 2018-03-09. "Samrådsredogörelse. Översiktsplan. Sörmland hjärta – med plats för alla.

Det finns ingen diskussion i kommunen för investering i vindkraft utanför kommunen för närvarande, men det anses som en intressant fråga som bör lyftas fram enligt kommunens kontaktperson.

Gnesta kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Kommunen tog fram en klimatstrategi år 2008 men i den finns det inte nämnt något specifikt om vindkraft. Gnesta kommun håller för närvarande på med en revidering av Miljö- och hållbarhetsplanen efter att den politiska styrgruppen fick förslaget i oktober 2017, dock beräknas arbetet att tas upp efter valet (höst 2018). Det kommer inte att stå specifika mål avseende förnybar energi men planen kommer att innehålla en rad åtgärder om solenergi, energisparande, laddinfrastruktur mm. Mål skrivs som en minskning av växthusgaser varvid den förnyelsebara energin är ett medel och inte ett mått i sig.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Enligt ÖP 2003 saknas förutsättningar för storskalig vindkraft i kommunen dock anges det att kommunen är positiv till mindre gårdsverk. Gnesta kommun skriver fram en ny ÖP i år som ska sikta mot hur kommunen ska se ut år 2050. I denna som nu ska bli ett "rullande" styrdokument skrivs att tematiska tillägg inte ska göras utan det kan ske i den pågående revideringen. Inget planeringsunderlag har antagits, det skrevs ett för några år sedan men det blev inte antaget. Utkastet till den nya översiktsplanen är klart och kommer att ställas ut under sommaren 2018.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: I dagsläget finns det ett gårdsverk i kommunen. Det finns även en bygglovsansökan för nio vindkraftverk från 2011 men storleken anges inte i totalhöjd och därmed utreds ansökan vidare. Därtill har det inte förkommit någon kontakt med sökande på flera år. Sökande har efterfrågat kommunens inställning innan de går vidare men kommunens kontaktperson var osäker på om sökande vill gå vidare med ärendet.

Den stora ansökningen om en vindkraftspark i Ånhammarsområdet stoppades genom kommunalt veto från både Gnesta och Flen kommuner. Opinionen var stark mot en sådan stor etablering i ett område som inte varit påverkat av industriell verksamhet. Andra utmaningar för ytterligare etablering av vindkraft är bl.a. att stora områden av kommunen är riksintresse för natur och friluftsliv och att inget riksintresseområde för vindkraft finns utpekade i kommunen. I den kommande översiktsplanen anges stora områden som opåverkade och i något fall som tysta områden, vilket också innebär utmaningar till ny vindkraftsetablering.

När det gäller förslag om samverkan över kommungränserna har kommunens kontaktperson uttryckt att samverkan rent geografiskt verkar svår. Kommunens gränsområden gränsar nästan helt till andra kommuner som i likhet med Gnesta har angett att dessa ytterområden är "opåverkade områden" eller med liknande formulering. Planerna för framtida markanvändning i kommunernas ÖP förefaller lägga hinder i vägen liksom diverse riksintresseområden, Natura 2000 mm. Samverkan över kommungränserna i kunskapssyfte är givetvis möjligt.

Intresset för vindkraft har varit lågt i Gnesta kommun. Kommunens kontaktperson uttryckte att enligt de vindkartor som de har sett är vindhastigheterna låga i kommunen varför verken behöver byggas med en höjd överstigande 100 meter. Kombinationen av så höga verk, i småbrutet natur- och kulturlandskap med sedan lång tid spridd bebyggelse innebär en komplexitet. Därtill kan tilläggas att så höga verk innebär stora investeringar som troligen skrämmer en del investerare. Kontaktpersonen trodde att är det kan vara samma problematik i de andra inlandskommunerna och det därför mest handlat om etableringar/ansökningar längs kusten och de stora sjöarna men kontaktpersonen var positiv till att ny teknik inom vindkraft kanske kan skapa möjligheter för en effektiv kraftutvinning med mindre/lägre vindkraftverk.

Katrineholms kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Katrineholms kommun deltar i det nationella initiativet Fossilfritt Sverige. Det kommunen arbetar med nu är handlingsplan för fossilfria och effektiva transporter.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Kommunen har inget planeringsunderlag för vindkraft men det anges i översiktsplanen att möjligheterna och utbyggnaden till energiproduktion från vind och sol ska utredas, stimuleras, uppmuntras och underlättas.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: För närvarande finns inga aktuella ärenden gällande vindkraft dock finns det ett antal ärenden som har beviljats men inte genomförts enligt Vindbrukskollen. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt såsom master och vindkraftverk.

Kommunens kontaktperson har uttryckt att vindkraftsfrågan är mindre aktuell idag än tidigare. De samverkansformer kommunen har haft tidigare var med företag samt markägare samt miljöinspektörer vid handläggning.

Kontaktpersonen påpekade att det finns vindkartering så underlag för den intresserade av vindkraft kan se lämpliga områden men aktörer har valt andra delar av Sverige för etablering. Diskussioner har även förts angående vindkraftsinvestering på annan ort utanför kommunen men har inte fått godkännande/stöd från politiken.

Nyköpings kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Kommunen har en Klimat- och energistrategi som antogs i slutet av 2016, med det övergripande målet att "Nyköping är en hållbar kommun och ska gå före i den gröna omställningen med mer förnybar energi samt minskad energianvändning. I Nyköping ska utsläppen av växthusgaser fortsatt minska även med en ökande befolkningstillväxt för att vara noll (nettoutsläpp) år 2045." De nedbrutna målen avser dock bara den kommunala organisationen där det mest relevanta målet kopplat till förnyelsebar energi är att "Den kommunala organisationens förbrukning av fossila drivmedel ska minska med 20% till år 2020 jämfört med 2014." För att uppnå målen i strategin

fastställs årligen en handlingsplan med prioriterade åtgärder för den kommunala organisationens klimat- och energiarbete.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi:

Kommunen har inte tagit fram ett planeringsunderlag för vindkraft. Det som finns framgår av gällande översiktsplan. Just nu (maj 2018) pågår dialogarbete för att ta fram en ny översiktsplan som ska sträcka sig fram till 2040.

Enligt ÖP 2013 bör frågor om storskaliga vindkraftsanläggningar ute i skärgården behandlas restriktivt med tanke på skärgårdens värde ur natur- och kulturmiljösynpunkt samt dess betydelse för friluftslivet. ÖP anger även att det finns tätt samarbete mellan Oxelösund och Trosa om vindkraftsområde till havs.

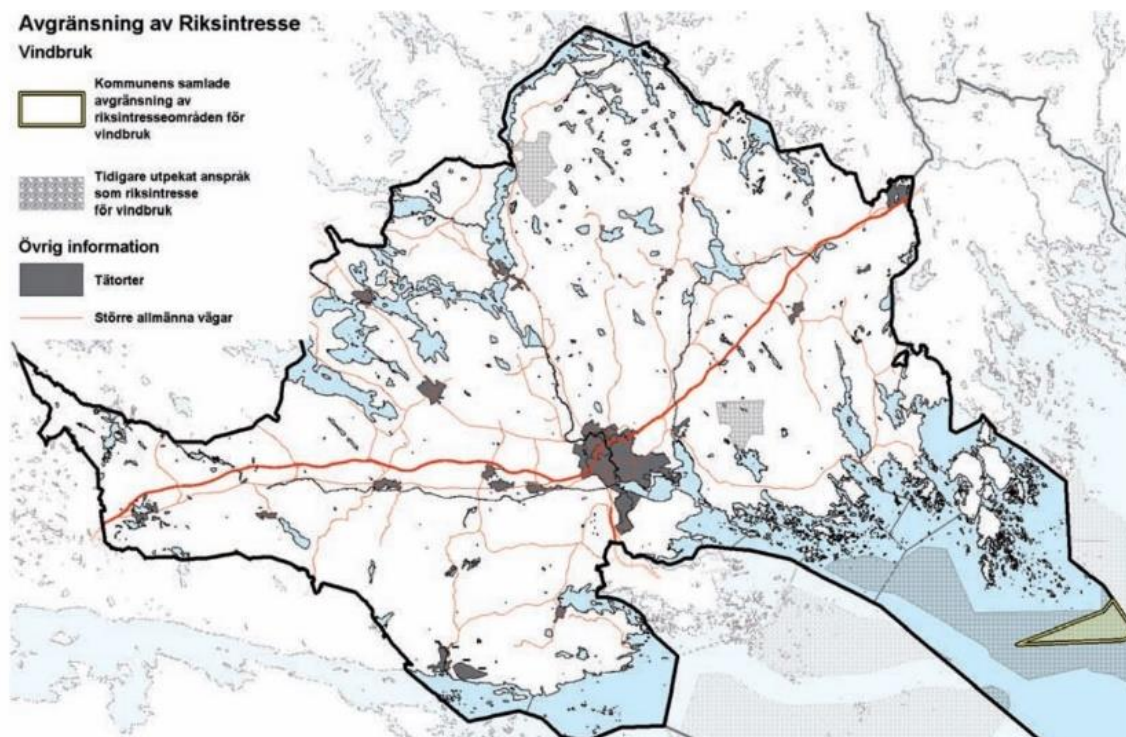
Dessutom finns en rekommendationskarta i ÖP 2013 som utpekar tre strategiska markområden för stora vindkraftsetableringar samt rekommendationer vid lokalisering och utformning. Områden presenteras i rekommendationskartan som kan ses i Bilaga 3. Det fanns tidigare utpekade anspråk som riksintresse för vindbruk som inte längre är aktuella. I ÖP 2013 uttrycktes det att Nyköpings kommun motsätter sig utpekande av riksintresset för vindbruk på land eftersom kommunen anser att utpekade riksintresseområden för vindbruk på land inte uppfyller Energimyndighetens uppställda kriterier för vindenergi.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Det finns inga uppförda större vindkraftverk för närvarande. Vindkraftparken Långgrund har varit uppe för samråd vid årsskiftet 2015/2016. Projektören skickade underlag för samråd efter senaste samrådsmötet hos Länsstyrelsen Södermanland i november 2017. Det senaste yttrandet över underlag för samråd avseende Långgrund anger att *"Nyköpings kommun står fortsatt fast vid sin avgränsning av område lämpligt för vindbruk i kommunens översiktsplan. Även vid en ansökan inom detta område behöver ingående studier om påverkan på befintliga värden i form av framförallt landskapbild-, natur-, och friluftsvärden både under drift- och byggskede presenteras innan kommunen kan ta slutgiltig ställning till om uppförande av vindkraft enligt kommande ansökan är lämplig markanvändning inom i översiktsplanen utpekat område för vindbruk."*⁴³ Nyköping har inte haft några förfrågningar om etablering förutom vid Långgrund inom kommunen.

Några utmaningar för ytterligare vindkraftsetablering enligt kommunens svar till frågelistan är bl.a. att det finns inga självklara platser för etablering. Skärgården är oexploaterad och flera områden är Natura-2000 områden och naturreservat vilkas värden kan stå i konflikt med vindkraftsetableringar. Det framhölls också att även Försvarmakten har riksintressen som kan skadas av etableringar. Det finns ett riksintresseområde för vindbruk till havs men Försvarmakten motsätter sig etablering i samtliga områden. Kommunen bedömer att riksintressen för vindbruk ska råda gentemot övriga intressen, undantaget är Försvarmakten riksintressen, i det gula utmarkerade området utanför kusten som kan ses i Figur 7.

⁴³ Nyköpings kommun, 2018-01-29. Kallelse – Kommunstyrelsen.

https://nykoping.se/Global/Dokument/Kommun_o_politik/politik/Kommunstyrelsen/kallelser/2018/KS%20180129.pdf

Figur 7 - Riksintresse område för vindbruk i Nyköping.⁴⁴

Oxelösunds kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Kommunen tog fram en strategi för energieffektivisering år 2011 där flera kvantitativa mål angående energianvändning och transport framställdes. Kommunen har inte ett specifikt mål för förnyelsebar energi för närvarande.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Dokumentet "Vindkraft – tillägg till översiktsplanen 2010 för Oxelösunds kommun" anger kommunens ställningstagande om vindkraft och ger ett politiskt beslutsunderlag för efterkommande tillståndsprövning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Samma dokument påpekar att för landbaserade vindkraft så gör skyddsavståndet till boende att Oxelösund kommun endast lämpar sig för så kallade gårdsverk, med totalhöjd upp till 50 meter. ÖP 2010 och tilläggen till ÖP utpekar två lämpliga områden för vindkraftsetablering till havs som har ansetts ha särskilt goda förutsättningar och kvalitéer för elproduktion för vindbruk. Inga lämpliga områden pekas ut på land.

Kommunen håller på att ta fram en ny översiktsplan, som hade utställning mellan februari och april 2018. Förslaget arbetas nu inför antagande av Kommunfullmäktige (maj 2018). Material som kommer att användas som underlag till den nya översiktsplanen anger att kommunen har för avsikt att studera alternativa lämpliga platser för vindkraft. Dessutom

⁴⁴ Nyköping kommun, 2013-11-12, "Översiktsplan för Nyköpings kommun. Riksintressen, Dnr KK13/44"; http://nykoping.se/Global/Dokument/Bo_bygga_o_miljo/Stadsplanering_och_byggprojekt/Oversiktsplanering/Ny%20Op%202013/%C3%96versiktsplan%20f%C3%B6r%20Nyk%C3%B6pings%20kommun,%20riksintressen_komprimerad_f%C3%B6r_webben.pdf

bekräftar kommunen sitt positiva ställningstagande gällande det lämpligaste området ute till havs.^{45 46}

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Det finns inga vindkraftverk i kommunen i dagsläget och möjligheten för vindkraftinvestering utanför kommunen har inte diskuterats.

Kommunen har en positiv inställning till förnyelsebar energi men anser att området utpekats som riksintresse är för stort och att större hänsyn måste tas till andra intressen i skärgården. Det finns ett stort riksintresseområde till havs och kommunens bedömning är att vindkraft är lämpligt i skärgårdens yttre delar. Figur 8 visar det lämpligaste området för havsbaserade vindkraft där kommunen bedömer att riksintressen för vindbruk ska råda gentemot övriga intressen, undantaget är Försvarsmaktens riksintressen. Dessutom bedömer kommunen att risken att vindbruksetablering skulle påverka övriga intressen negativt i området är liten.

Försvarsmakten kan dock inte acceptera någon vindkraftsetablering i föreslagna områden i havet pga. ett riksintresse för totalförsvaret som av sekretessskäl inte redovisas öppet. Kommunen påpekade att *"det krävs därför i dagsläget ett regeringsbeslut om försvarsmaktens ställning för att kunna genomföra en vindkraftsetablering inom det föreslagna området."*⁴⁷

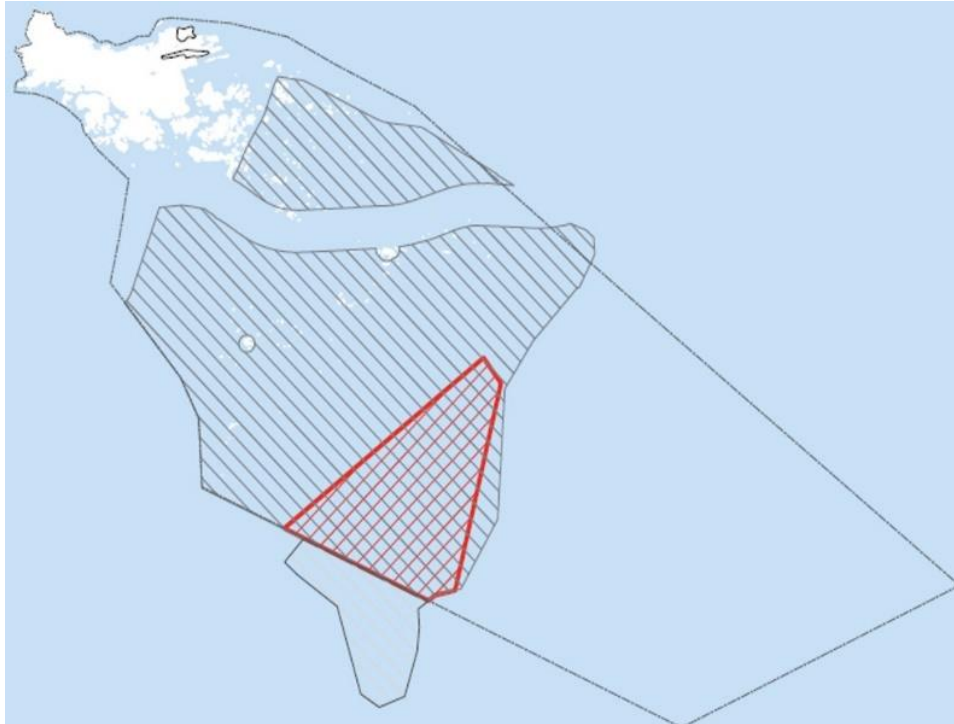
Kommunen har framhållit vikten av vindkraftsplanering tillsammans med grannkommuner. Kommunen har även samverkat med Nyköpings kommun gällande en vindkraftutredning och ett flertal rapporter. Kommunen anser att dessa material utgör ett bra underlag för fortsatt planering av vindkraft på kommunal nivå.

Svea Vind Offshore hade ett samråd med Oxelösund, Nyköping och Trosa den 23:e november 2017 angående projekt Långgrund.

⁴⁵ Oxelösunds kommun, 2017, "Strategidokument"; <https://oversiktsplan.nu/strategidokument/>

⁴⁶ Oxelösunds kommun, 2017, "Miljökonsekvensbeskrivning"; <https://oversiktsplan.nu/miljokonsekvensbeskrivning/>

⁴⁷ Oxelösunds kommun, Antagen 2018-04-04. "Fördjupad översiktsplan. Oxelösunds skärgård" http://www.oxelosund.se/fileadmin/user_upload/Oxelosund_filer/Bygga_bo_och_miljo/Plan/%C3%96versiktsplan/F%C3%B6rdjupad_%C3%96versiktsplan_f%C3%B6r_Sk%C3%A4rg%C3%A5rden_laga_kraft.pdf

Figur 8 - Lämpligaste området för prövning av vindkraft.⁴⁸

Strängnäs kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: I kommunens miljöstrategi finns det övergripande målet att; "Strängnäs kommun ska aktivt arbeta för att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen nås..." I ett av miljöstrategins sju fokusområden "Energi och klimat" framgår det att; "Kommunen och dess invånare använder förnybar energi och är ledande i användningen av energieffektiva produkter..." samt att "...Kommunens långsiktiga mål är att minska sin klimatpåverkan genom att öka användningen av förnybar energi..."

I kommunens senaste klimat och energiplan sträcker sig de långsiktiga målen till år 2020. De mål som främst kan relateras till förnybar energi är dessa tre mål som till viss del är formulerade utifrån minskningen av fossila bränslen.

- Utsläppen av fossila bränslen inom Strängnäs kommun som geografisk enhet år 2020 ska vara minst 80% lägre än år 1990.
- Användning av fossil olja till uppvärmning av bostäder och verksamheter skall ha fasats ut till år 2020.
- All kollektivtrafik inom kommunen ska drivas med förnyelsebara bränslen år 2020.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: En översyn av kommunens klimat- och energiplan pågår. De kortsiktiga målen i klimat och energiplanen med tillhörande åtgärder gällde formellt till år 2014 även om ett antal av åtgärderna drivs löpande även efter år 2014. Inga av åtgärderna gäller specifikt vindkraft.

⁴⁸ Oxelösunds kommun, 2013, "Vindkraft – tillägg till översiktsplanen 2010 för Oxelösunds kommun"; http://www.oxelosund.se/fileadmin/user_upload/Oxelosund_filer/dokument/Vindkraft_antagandehandling.pdf

Tema vindkraft 2010 utformades som ett tematiskt tilläggsdokument till Strängnäs kommuns översiktsplan och är politiskt antagen. I samband med att en ny översiktsplan för kommunen togs fram uppdaterades handlingen och omformades till en bilaga till översiktsplanen – ett fördjupningsdokument på temat vindkraft (Tema vindkraft rev 2013). Arbete med aktualitetsprövning av kommunens översiktsplan har inletts. I dokumentet Tema Vindkraft utpekades sex möjliga områden för etablering av vindkraft, vilka var en del av två tidigare riksintresseområden för vindbruk i Strängnäs som togs bort av Energimyndigheten hösten 2013. Dokumentet innehåller också information om olämpliga områden för storskalig vindkraftsetablering.

Enligt ÖP 2014 skall vindkraft och solenergi uppmuntras och underlättas. Dessutom betonar ÖP att det är viktigt att dialog sker med grannkommunerna vid eventuella etableringar av vindkraftverk vid kommungränserna. Det påpekas att en eventuell etablering av vindkraftverk inom ett avstånd av tre kilometer från kommungränsen ska föregås av samråd med berörda kommuner. ÖP innehåller även en omfattande del om vindkraft och vilka riktlinjer och krav kommunen har på etableringar. Kommunövergripande riktlinjer var en del av Tema Vindkraft men var reviderad och flyttad till ÖP efter Energimyndighetens revidering av riksintresseområden för vindbruk.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Det finns inga pågående ärenden inom vindkraft i dagsläget. Dessutom pågår inget aktuellt ärende för tillfället att samverka över kommungränserna men vid ett eventuellt kommande ärende skulle den regionala samverkan som kommunen har etablerat med 4 Mälarkommuner (Strängnäs, Eskilstuna, Enköping och Västerås) eventuellt kunna nyttjas.

Det finns inga planer i kommunen/SEVAB på att investera i vindkraft utanför kommunen. Dock har SEVAB, till följd av nätkoncession och tillhörande anslutningsplikt, investerat i infrastruktur (transformatorstation vid Kjula) bland annat med anledning av den planerade etableringen av vindkraftverk i Eskilstuna kommun. Själva vindkraftsetableringen är tills vidare stoppad men genomförd investering nyttjas för att förse Eskilstuna logistikpark, som är under omfattande expansion, med el.

Trosa

Angående mål för förnyelsebar energi: Trosa kommun har en Energi- och klimatplan (antagen 2013) med syftet att Trosa kommun ska medverka till att de nationella energi- och klimatmålen uppnås, däribland verka för ökad andel förnybar energiproduktion. Åtgärder beslutas i handlingsplanen.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Kommunen har inte tagit fram ett planeringsunderlag för vindkraft som tillägg till ÖP. Det finns ett stort riksintresseområde för vindbruk ute till havs, i de yttersta delarna av Trosa skärgård. ÖP utpekar riksintresseområdet men inte andra lämpliga områden för vindkraftsetablering. Enligt ÖP är kommunen positiv till etablering av vindkraft och solenergi, under förutsättning att de är möjliga att förena med andra rådande intressen. Dessutom nämner ÖP att kommunen aktivt skall bidra till att finna lämpliga förutsättningar för att nyttja vindenergi i kommunen för energiproduktion.

Enligt kommunens Energi och Klimatplan står vindkraft som ett prioriterad område. Det nämns att etablering av vindkraft inom kommunens gränser bör eftersträvas och att ett strategiskt arbete kring riktlinjer skulle förstärka vindkraftens positioner i kommunen. Planen nämner också att småskalig vindkraft är väl etablerat och att det finns flera andelsägda verk. Kommunen stimulerar vindkraftsproduktion genom att exempelvis äga vindkraftsandelar.

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Kommunen har uttryckt en positiv inställning till alla satsningar på förnyelsebar energi inklusive Långgrund projekt utanför kusten.⁴⁹ I dagsläget finns endast två gårdsverk etablerade i kommunen, men kommunen ser ett ökat intresse för etablering av vindkraft. Planer på havsbaserad, storskalig vindkraft pågår (projekt Långgrund).

När det gäller frågan om vindkraftsinvestering utanför kommunen nämnde kommunens kontaktperson att när Energi- och klimatplanen antogs, fanns en utredning av inköp av vindkraftsandelar som en åtgärd, men bl.a. pga. av det låga elpriset har det inte blivit aktuellt.

Vingåkers kommun

Angående mål för förnyelsebar energi: Vingåker har tagit fram en energi- och miljöplan år 2012 som kommer att bearbetas om inom en snar framtid. Planen innehåller övergripande mål och åtgärder inom energi- och klimatområdet men inga särskilda åtgärder avseende vindkraft. De övergripande målen fokuserar på tre områden: koldioxidutsläppens minskning, ökad lokal produktion av förnyelsebar energi och öka allmänhetens energi- och klimatmedvetenhet. Planen framhåller att samhällsplanering ska arbeta för en förnyelsebar och effektiv energianvändning.

Angående planeringsdokument som inkluderar åtgärder inom vindkraft/förnybar energi: Ett tematiskt tillägg till ÖP gällande vindkraft, som togs fram 2010, påpekar att de bästa vindförhållandena i kommunen finns i Hjälmarens och direkt i anslutning söder om den, där årsmedelvinden på 71-metersnivån är högre än 6,5 m/s. Området var tidigare ett riksintresseområde för vindbruk innan 2013 dock finns det andra riksintressen i området bl.a. friluftsliv, fiske. Tilläggen utpekar 12 lämpliga områden för vindkraftsetablering och några olämpliga områden samt ger några riktlinjer för vindkraftsetablering. Vindkraft är inte prioriterat inom områden där det finns motstående intressen enligt tilläggen. Tilläggen anger även att samråd mellan kommuner liksom samråd med Länsstyrelsen i grannlänerna alltid ska ske vid vindkraftsetableringar i kommungränsnära lägen. Det finns osäkerhet i dagsläget om tilläggen kommer att uppdateras eftersom det har ännu inte har diskuterats i kommunen (maj 2018).

Enligt gällande ÖP ska kommunen möjliggöra ett ökat vindbruk. Kommunen kommer att ta fram en ny ÖP och arbetet beräknas att börja hösten 2018.

⁴⁹ Ekström, Å., Södermanlands Nyheter, 2016-03-16; "Framåt för vindkraftspark utanför Trosa, Nyköping och Oxelösund trots militär-nej"; <https://www.sn.se/nyheter/frames-for-vindkraftspark-utanfor-trosa-nykoping-och-oxelosund-trots-militar-nej/>

Angående nuläget gällande vindkraft i kommunen: Vingåkers kommun har det högsta antalet vindkraftverk i länet (tre vindkraftverk). Två vindkraftverk med total höjd 150 m. och 2 MW maxeffekt ligger norr om Läppe. Projektet heter Stavhälla 1&2 och byggdes av Triventus Wind Power AB.

Det fanns ett vindkraftsärende för två vindkraftverk som tappade sitt bygglov i 2017 för att ägaren inte har startat upp projektet (Ättersta 8:4). Ärendet gick över till Mark- och Miljodomstolen och där fastslog man att de fick bygga två stycken verk. Kommunen kallade till tekniskt samråd men ägaren meddelade att de skulle höra av sig när dem visste vilka verk de ville ha. Dock hörde ägarna inte av sig innan bygglov gick ut och projekteringsområdet står som inte aktuellt i Vindbrukskollen. I dagsläget (maj 2018) har kommunen inga aktuella ärenden på gång.

Ett hinder för vindkraftsetablering i kommunen är att delar av Vingåkers kommun har ganska så uppbrutet landskap och man har ganska små arealer att förhålla sig till. Det finns två väldigt stora områden, Hulla By och Forsby, som är för kultur- och miljövård där storskalig vindkraftsetablering inte anses så lämpligt. Ett annat hinder handlar om infrastrukturer med ledningarna för att föra ut energi.

I Vindbrukskollen kan man se att det finns ett projekt (Rösendal-Mjälñas) i kommunen som står som "handläggs." Enligt projektören är inte projektet aktuell längre huvudsakligen pga. av att kommunen var negativt inställd till projektområdet. Kommunen är positiv och uppmuntrar fler vindkraftsetableringar på rätt platser och under rätt förutsättningar i kommunen.

Hur kan nätverket Vindkraft Öst stödja kommunerna

Följande påståenden uttrycktes av kommunerna vid svar på frågan om "Hur kan nätverket Vindkraft Öst ge kommunen stöd gällande vindkraftsfrågor?" Ett par kommuner svarade att det är viktigt att Länsstyrelsen blir en aktiv part när det gäller samverkan över kommungränserna samt samverkan mellan andra intressen.

"Eftersom vindkraftstekniken utvecklas snabbt och verken tenderar att bli högre, vilket påverkar skyddsavstånd mm så är det intressant att ha Vindkraft Öst som en kompetensresurs i sådana frågor. Eskilstuna fungerar som remissinstans vid prövningen, både ur Miljöbalkens perspektiv och ur ett allmänt perspektiv och det vore bra att kunna vända sig till Vindkraft Öst med kunskapsfrågor."

"Vi ser framförallt marknadsaktörerna som intressenter framöver. För att nå målen i den statliga Energiöverenskommelsen där vindkraft en viktig del."

"Har inget förslag, men det är viktigt att samverka kring frågorna och vi ser gärna att Vindkraft Öst hjälper till med sådant genom t.ex. workshops/ temadagar/utbildningar mm."

"Dels hur grannkommuner kan samverka kring frågorna på ett mer konkret sätt men det vore också intressant att få mer kunskap hur kommuner utan lämpliga lokaliseringar för vindkraft, kan bidra, genom t.ex. investeringar på annan ort mm."

"Kommunen skriver i den inte antagna översiktsplanen om en positiv syn på mindre verk, typ gårdsverk. Kanske kan Vindkraft Öst bidra till lokalt kunskapslyft och information som bidrar till att fler småskaliga vindprojekt tillskapas."

"Med information"

"Anordna utbildningar/ta upp frågor och exempel kring handläggande av vindkraftärenden."

"Bra att ha någon att kunna ställa frågor till om det behövs."

"Som remissinstans i samband med översiktsplanering, samla/sprida information om rättsfall inom vindkraftsområdet, förebyggande rådgivning i vindkraftsärenden och rådgivning vid ev. intresse- och/eller målkonflikter."

"Bidra med kunskapsunderlag och mötesforum."

Utmaningar och möjligheter för vindbruk i länet

Vindkraftsutvecklingen har varit relativt låg i Södermanland. Dessutom ligger länet näst sist av alla län i Sverige enligt Energimyndighetens ranking av total installerad effekt år 2016. Det finns många utmaningar för vindkraftsetablering men också stora möjligheter. Några av dessa sammanfattas nedan:

Utmaningar

- Låga elpriser och överskott på elcertifikat innebär att det har blivit svårt för företag som har investerat och vill investera i vindkraft att få lönsamhet.
- Olika motstående intressen där det kan vara aktuellt att bygga vindkraftverk på grund av bl.a. natur, kultur- och miljövärden, friluftsliv, fågelliv och marinbiologiska miljöer. Åsikter har varit stark att skydda de här värdena.⁵⁰
- Vindhastigheterna på inlandet är inte så höga som längs och utanför kusten. Detta skulle kunna vara en av anledningarna för ett lågt intresse för vindkraftsetablering i inlandskommunerna. Pga. vindhastigheterna i inlandskommunerna skulle det behövas att vindkraftverken byggs med en höjd överstigande 100 m. vilket i sin tur skulle innebära en stor investering. Riksintresseområde för vindbruk i Södermanland ligger huvudsakligen vid kusten utanför Trosa, Oxelösund och Nyköping.
- Försvarsmakten anser att riksintresset för totalförsvaret skulle skadas i dessa skärgårdsområden vid projektering och således har det inte tillstyrkts pågående stora projekt i området hittills.
- Fråga om vindkraftsinvestering i en annan ort utanför kommunerna i länet är fortfarande relativt omdiskuterat. Bara en kommun i länet har investerat i vindkraftverk i ett annat område utanför kommunen.
- Svårigheten i vissa kommuner att peka ut lämpliga områden för vindkraftsetablering.

⁵⁰ Ekuriken, 2016-04-11, "Därför finns det så få vindkraft i Sörmland"; <https://www.ekuriren.se/nyheter/darfor-finns-det-sa-fa-vindkraft-ik-sormland/>

- Eskilstuna kommun har upplevt att förutsättningar för upphandling av vindkraft utanför kommunen inte är så positivt just nu som för ett par år sedan på grund av borttagandet av energiskattebefrielser (juni 2016).

Möjligheter

- Vindkraftsprojekten utanför Trosa, Oxelösund och Nyköping har potentialen att kraftigt öka länets årliga vindelproduktion till ca. 6–14 TWh och därmed ha potential att bidra med hela Södermanlands och en stor del av Stockholmsregionens elförbrukning.
- Dessa projekt skulle ha en positiv inverkan på Södermanlands ekonomi. Enligt projektören skulle projekt under byggnadsperiod sannolikt bli en av Södermanlands största arbetsplatser eftersom det skulle behövas ca. 1700–2500 arbetare. Dessutom skulle det behövas minst en till två årsarbetskrafter per vindkraftverk under hela driftperioden (25–30 år).
- Havsbaseade projekten utanför Södermanlands kusten skulle kunna bidra till lösa problem kring brist i elförsörjningen som riskerar att hämma Södermanlands tillväxt.
- Om den kommunala tillstyrkans bestämmelsen skulle tas bort skulle det öppna nya möjligheter för projekt som har fått avslag baserat på bestämmelsen.
- Ny teknik skulle kunna skapa nya möjligheter för en mer effektiv kraftutvinning med mindre/lägre vindkraftverk samt lagring av energi via effektivare batterier eller vätgas (power-to-gas).

Slutsats – förutsättningar för fortsatt arbete och samverkan

Utifrån nulägesbilden och kontakt med kommunerna bedöms förutsättningarna för att fortsätta driva samverkansaktiviteter i länet som goda. Det finns totalt 19 landbaserade vindkraftverk i länet dock finns det möjlighet att antalet ökar till 42 landbaserade vindkraftverk i fall pågående ärenden som handläggs och har beviljats uppförs framöver. Det finns dock några projekteringsområden och vindkraft som står som ”handläggs” som inte längre är aktuella i Vindbrukskollen samt att det finns ett vindkraftverk som saknas i systemet (Trosa kommun). Dessa oförenligheter kommer att kommuniceras till berörda aktörer så att Vindbrukskollen uppdateras.

Kommunerna har uttryckt ett behov av informationssamling och kunskapshöjande aktiviteter och utskick gällande vindkraft i regionen. Kommunerna har också uttryckt att Vindkraft Öst skulle kunna fungera som en kompetensresurs för vindkraftsfrågor som kommuner kan vända sig till. Den här skulle kunna anordnas för framtida insatser genom samverkan med kunniga konsulter inom området.

Det anses väldigt positivt att vissa kommuner i länet (Flen, Oxelösund, Gnesta, Nyköping och Vingåker) håller på att uppdatera sina klimat- och energiplaner och översiktsplaner. Flen kommun tar även initiativ till att ta fram ett tematiskt tillägg för förnyelsebar energi, som omfattar sol och vindenergi. Omfattningen och djupheten varierar dock väldigt mycket från kommun till kommun när det gäller vindkraft i planeringsdokumenten. I Södermanlands fall har tre kommuner (Vingåker, Oxelösund och Strängnäs) skapat ett tematiskt dokument som

tillägg till ÖP som diskuterar vindkraft dock så skulle dokumenten kunna behöva en uppdatering eftersom de skapades för några år sedan.

Eskilstuna kommun är den enda kommunen i Södermanland som har fastställt ett mätbart mål avseende vindkraft. Kommunens mål är att uppgå till 48 GWh eller motsvarande 50 % av verksamheternas nuvarande elanvändning senast år 2020 vilket i sin tur har skapat behovet och förutsättningarna för upphandling av vindkraft utanför kommunen. Diskussionen kring investering i vindkraft på annan ort har förts i två kommuner i länet (Katrineholm och Trosa) men det har inte blivit aktuellt på grund av det låga elpriset och politiskt motstånd.

Det finns pågående stora havsbaserade vindkraftsplaner utanför kusten i Oxelösund, Trosa och Nyköping som har potential att täcka hela Södermanlands och en stor del av Stockholmsregionens elförbrukning. Försvarsmakten har dock uttryckt att de inte acceptera någon vindkraftsetablering i föreslagna områden i havet pga. ett riksintresse för totalförsvaret som av sekretessskäl inte redovisas öppet. Oxelösunds kommunen har påpekat att *"det krävs därför i dagsläget ett regeringsbeslut om försvarsmaktens ställning för att kunna genomföra en vindkraftsetablering inom det föreslagna området."*⁵¹

Energisk AB samt Regionförbundet Södermanland genomförde en utredning under slutet av 2017 som visade att brist i elförsörjningen riskerar att hämma Södermanlands tillväxt. Utredningen anger att *"det kan vara värt att fundera på om det finns fler fördelar med de nationella intresseområdena för vindkraft som finns i Sörmland än vad som tidigare framkommit."*⁵² Frågan kring effektbristen i Södermanland och hur havsbaserade vindkraft kan vara en möjlig lösning har lyfts fram av Energikontoret i Mälardalen med Regionen Södermanland under våren 2018 samt så kommer dialog kring frågan att pågå under hösten. Frågan är också väldigt intressant för lokala tunga industrier särskild SSAB som kommer att konvertera masugnen i Oxelösund till ljusbågsugn⁵³ och skulle behöva egna kraftledningar för detta syfte. Elöverskott från havsbaserade vindkraft skulle kunna omvandlas samt lagras som vätgas (power-to-gas) som skulle ge en positiv samhällsnytta till regionen.

Det anses viktigt att fortsätta främja dialog mellan olika intressenter i Södermanland för en ökad vindkraftsetablering samt för att hitta konstruktiva lösningar där det finns olika motstående riksintresse. Det vore positivt för vindkraftsetablering i Södermanland om dialog kan skapas och fortsättas mellan berörda aktörer, bl.a. Regionen, kommuner, Länsstyrelsen, Försvarsmakten, projektören och industri för att hitta synergier och möjliga lösningar som kan gynna alla intressenter. Det finns intresse hos Länsstyrelsen Södermanland att fortsätta jobba med vindkraftsfrågor i länet genom en regional vindbruksplan. Detta dokument kan ses som det första steget i arbetet eftersom det utgör ett omfattande underlag genom att kartlägga nuläget gällande vindkraft i länet, identifiera utmaningar och möjligheter kring vindkraftsetablering i länet samt att inleda kontakt och dialog med kommunerna kring vindkraftsfrågor med syfte att framöver skapa en regional arbetsgrupp för vindkraftsfrågor.

⁵¹ Oxelösunds kommun, Antagen 2018-04-04. "Fördjupad översiktsplan. Oxelösunds skärgård"

http://www.oxelosund.se/fileadmin/user_upload/Oxelosund_filer/Bygga_bo_och_miljo/Plan/%C3%96versiktsplan/F%C3%B6rdjupad_%C3%96versiktsplan_f%C3%B6r_Sk%C3%A4rg%C3%A5rden_laga_kraft.pdf

⁵² Widlund, L., Gustavsson, P., Johnsson, M., Darenius, E., Regionförbundet Sörmland. Protokoll 2018-03-22. "Räcker eler? – Sörmlands energiförsörjning vid etablering och expansion av företag"

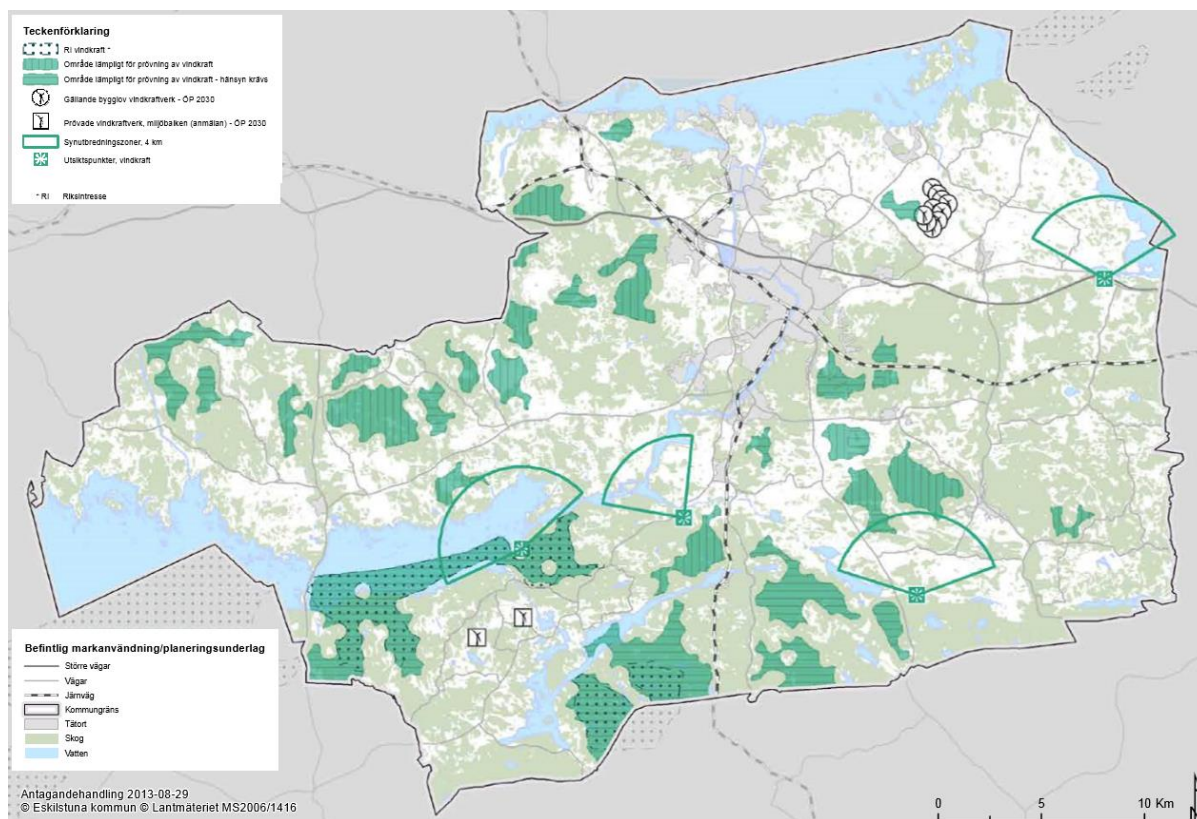
<https://region.sormland.se/media/7567/9-uppdrag-om-ny-verksamhet-energifoersorjningsomraadet.pdf>

⁵³ SSAB, 2018. HYBRIT - Toward fossil-free steel. <https://www.ssab.se/ssab/hallbarhet/hallbar-verksamhet/hybrit>

Bilaga 1 – Frågelista till kommunerna – Uppdatering av nulägesanalys.

- Har kommunen ett specifikt mål för förnyelsebar energi, t.ex. i Klimatstrategi eller liknande? Hur planerar kommunen att agera för att uppnå det, t.ex. beslutade åtgärder i handlingsplan?
- Har kommunen tagit fram ett planeringsunderlag för vindkraft som tillägg till översiktsplanen? I så fall – vilket år? Finns det planer på att uppdatera eller ta fram planeringsunderlag?
- Hur ser nuläget ut när det gäller vindkraft i kommunen? Aktuella ärenden?
- Ser kommunen några hinder/utmaningar för etablering av (ytterligare) vindkraft i kommunen?
- Har kommunen något förslag om hur vi kan nå en ökad samverkan över kommungränserna samt samverkan mellan andra intressen gällande vindkraftsfrågor? Är det någon/några aktörer som ni från kommunen skulle vilja samverka med?
- Har kommunen funderat på att investera i vindkraft på annan ort utanför kommunen?
- Hur kan nätverket Vindkraft Öst ge kommunen stöd gällande vindkraftsfrågor?
- Finns det någonting annat som kommunen vill lyfta fram i diskussionen angående vindkraft i regionen?

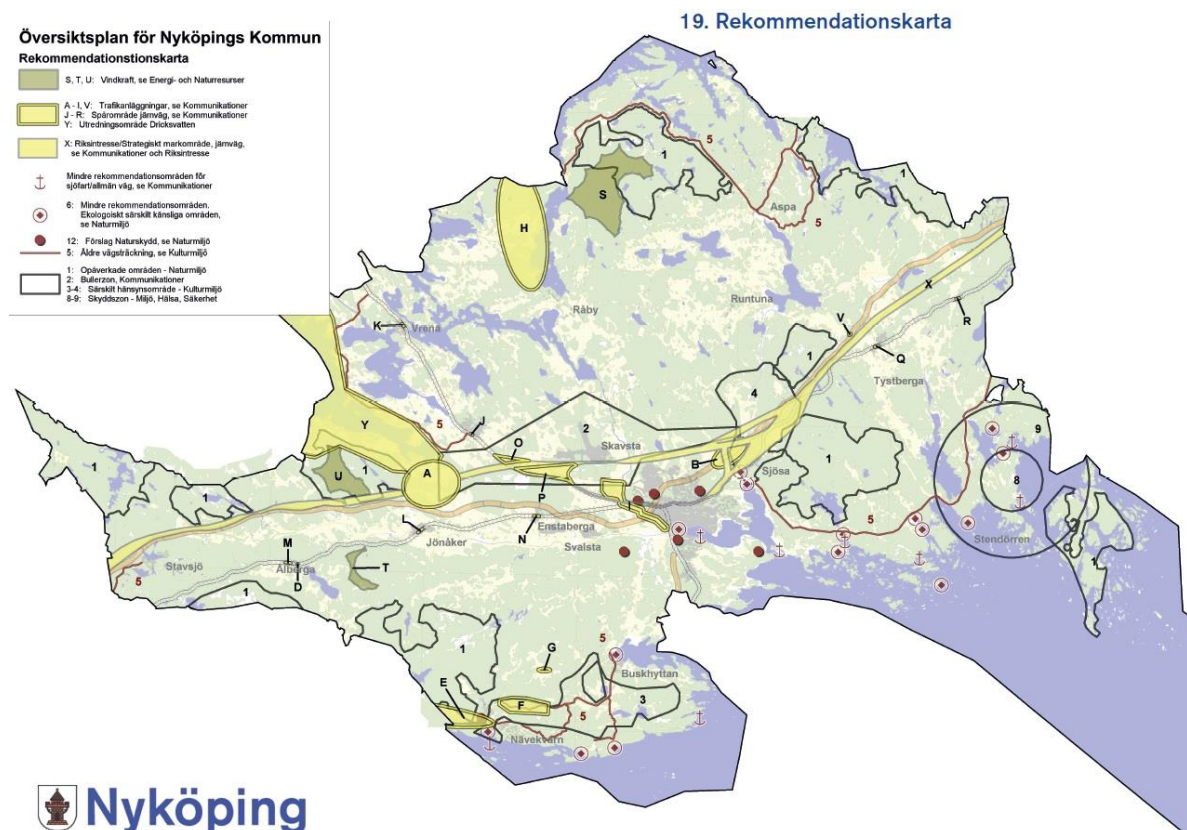
Bilaga 2 – Potential för vindkraft karta i Eskilstuna kommun

Figur 9 - Potential för Vindkraft karta i Eskilstuna kommun.⁵⁴

⁵⁴ Eskilstuna kommun, 2013, "Översiktsplan 2030. Del 2: Grunddrag i mark- och vattenanvändning"; <https://www.eskilstuna.se/bygga-bo-och-miljo/stadsplanering-och-byggande/stadsplanering/oversiktsplanering/oversiktsplan-2030.html>

Bilaga 3 – Rekommendationskarta – ÖP för Nyköpings kommun

Figur 10 - Rekommendationskarta – Översiktsplan för Nyköpings kommun. De tre markområden för stora vindkraftsetableringar markeras med (S), (T) och (U) i kartan.⁵⁵

⁵⁵ Nyköpings kommun, 2013, "Översiktsplan för Nyköpings kommun – Rekommendationskarta"; http://nykoping.se/Global/Dokument/Bo_bygga_o_miljo/Stadsplanering_och_byggprojekt/Oversiktsplanering/Ny%20Op%202013/%C3%96versiktsplan%20f%C3%B6r%20Nyk%C3%B6pings%20kommun,%20rekommendationskarta.pdf

Bilaga 4 – ”Hot-spots” utredningar i Södermanland

I projektet Vindkraft Öst IV ingår en aktivitet som har fört dialog och kartlagt hinder och möjligheter kring nyetablering av vindkraft i Södermanland och Östergötland som vi valt att kalla för hotspot-utredningar. Planen är att åtta kommuner i deltagande län ska ingå i denna aktivitet varav tre av dessa är kommuner från Södermanland. Texten om kommuner i Södermanland presenteras nedan.

Eskilstuna

Angående projekt Duvhällen

I juli 2017 fick det norska bolaget Scanergy tillstånd från Miljöprövningsdelegationen att bygga 10 stycken 3,6 MW-verk norr om Hjälmarén i östra delen av Eskilstuna kommun (projekt Duvhällen). Tillståndet avser verk som är maximalt 210 meter höga. Bolaget kontaktade kommunen 2015 för att få reda på deras inställning till möjligheterna att etablera en vindpark i området. Kommunen meddelade då ett antal krav som skulle vara uppfyllda för att möjliggöra en investering. Bolaget såg då till att uppfylla dessa krav och kommunen styrkte då etableringen 2017. Motståndarna till vindkraftsplanerna, som bildade föreningen Duvhällen kringboende, överklagade beslut men domstolen beslutade att föreningen inte har talesrätt eftersom föreningen inte hade bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år. Fallet gick upp till Högsta domstolen som nyligen beslutat att inte meddela prövningstillstånd, vilken innebär att projektörer får klartecken att genomföra vindkraftsplanerna. Scanergy har påpekat ett par utmaningar till projektet:

- Elanslutningen – projektören uppfattar elanslutningen som en hanterbar utmaning. De rapporterade om att egentligen ha två alternativ när det gäller elanslutningen. Det första alternativet är att ansluta mot befintlig 40kV och den andra är att ansluta mot befintlig 130kV. Tillståndet är för 10 st. vindkraftverk, men med teknikutvecklingen som sker, med ökade dimensioner och effektivare samt större generatorer är det alltid en viss balansakt. Företaget har att förhålla sig till tillståndsgiven totalhöjd och elnätkapacitet, vilket i vissa fall kan innebära att ett mindre antal verk än vad tillståndet anger faktiskt byggs, alternativt är att den allra senaste turbinmodellen inte kan användas, pga. för stora dimensioner.
- Hur elpriset utvecklar sig och prognosticeras spelar också in när det kommer till att få till finansieringen för byggnationen. Projektören arbetar också alltjämt att finna en lokal mottagare av planerade avsättningar till en lokal utvecklingsfond. Eftersom projekt Duvhällen har haft en relativt stor opinion mot sig har det gjort det svårt att finna lämpliga mottagare.
- Rent byggnadstekniskt ser projektören inte att det finns väldigt stora utmaningar. Projektet är beläget nära riks-, och länsvägar som underlättar transporter, samt att projektområdet är relativt fritt från utmaningar i terrängen för vägbyggnation etc.

Projektören anser att opinion från närboende alltid är en utmaning. För projektet Duvhällen har projektören upplevt att det spridits mycket felaktig information, både om bolaget, projektet, kommunens agerande och om hur vindkraft generellt påverkar omgivande natur och djurliv. De har också upplevt att processen där samråd sker med Länsstyrelsen i det aktuella länet, men prövningen av MPD i annat län har varit mer omständligt än vanligt i detta projekt. Det har varit svårt att få till en dialog med beslutande MPD angående specifika detaljer i mån begäran som skickats ut, men även att beslutande MPD och Länsstyrelsen i Södermanlands län har haft relativt olika uppfattningar om inventeringsbehov. Projektörens erfarenhet, inte bara från projektet Duvhällen, är att det ofta finns

en viss diskrepans mellan aktuellt län och beslutande MPD vilket är något som inte alls bidragit till att miljöprövningarna blivit mer likartade, snarare tvärtom. Projektören påpekade att det är också lätt att tro att handläggningstider ökat i och med att färre MPD är beslutande. Projektören har också upplevt att utredningskraven också har tenderat att öka, t.ex. är det mer eller mindre praxis nu att göra inventering av rovfågel under två säsonger, tidigare krävdes en säsong. Dessutom har de upplevt att kraven i miljöbalken inte har blivit större, men tolkningen har förändrats. Likaså kan man som projektutvecklare se att fokusområdena förändras från Länsstyrelserna, t.ex. under någon period kan landskapsbildsskydd vara ett hett ämne, medans andra perioder handlar det om skydd om rovfåglar.

Projektören anser att det finns bra möjligheter för att ha fler vindkraftsprojekt i regionen och har gett ett par rekommendationer som skulle kunna hjälpa till med detta mål. Projektören framhöll att Eskilstuna kommun tidigt har varit tydliga i sin framtagna vindbruksplan och de har också tidigt gett sin tillstyrkan. Det sistnämnda utgör förutsättningar för att framtida projekt ska fortsätta att starta. Däremot kan det fortfarande vara svårt att finns lämpliga platser där det finns sammanhängande områden som är stora nog, bra förutsättningar att anlägga eller nyttja redan befintliga skogsbilvägar samt kapacitet i elnätet. För att kratta lite för framtida projekt skulle det nog hjälpa med någon sorts kartläggning av anslutningspunkter och kapacitet i elnätet, på regional nivå. För att ett projekt ska kunna bära kostnaden av att bygga nya 130-240kV stationer krävs en viss volym installerad effekt. Bäst är naturligtvis om regionnätsstationer redan finns i området.

Projektören lyfte också fram att när de arbetar med screeningar för att hitta nya projekt utgår de från kommunala vindbruksplaner, där man tidigt får en uppfattning om kommunens attityd och vilja att tidigt tillstyrka, samt om det finns elnätskapacitet och lämpliga anslutningspunkter. Först efter det tas kontakter med markägare.

Angående projekt Käfjorden

Käfjärdens Vindkraft AB inkom under 2007 till Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstunakommun med en anmälan om uppförande av sex vindkraftverk samt till Stadsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun med ansökan om bygglov. De sökta byggloven meddelades och försiktighetsmått för verksamheten meddelades med anledning av anmälan. Under 2008 utökades den planerade vindkraftsparken, då Käfjärdens Vindkraft AB inkom med en anmälan om uppförande av, samt en ansökan om bygglov för, ytterligare fyra vindkraftverk. De sökta byggloven meddelades och försiktighetsmått för den samlade verksamheten med tio vindkraftverk meddelades. Arbetena med vindkraftsparken påbörjades men avstannade på grund av arkeologiska undersökningar. I augusti 2012 meddelade stadsbyggnadsnämnden efter ansökan ändring av bygglovens giltighetstid. Enwind förvärvade vindkraftprojektet 2014 då man också begärde och fick en bekräftelse från stadsbyggnadsförvaltningen att bygglovens giltighetstid löpte till september 2017 i enlighet med 2012 års beslut.

Under 2016, i samband med att byggnationen fortsatte, överklagades kommunens beslut från 2012, vilket var möjligt bland annat för att det inte hade kommunicerats på rätt sätt samt för att beslutet i sig stred mot plan- och bygglagen. 2012 års beslut upphävdes i augusti 2016.

Enwind hade då sökt nytt bygglov, vilket meddelades den 30 augusti 2016. Efter överklagande upphävde länsstyrelsen även det nya bygglov, med motiveringen att den utredning som fanns tillgänglig inte bedömdes vara tillräcklig för att göra den avvägning mellan olika intressen som ska göras vid bedömning av markens lämplighet enligt 2 kap. 2 § plan- och bygglagen. Enwind

överklagade Länsstyrelsens beslut att upphäva Enwinds bygglov. Enwind har under 2017 genomfört en omfattande fågelinventering och gett in en rapport avseende förekomst och förväntad påverkan på fågel i området av den planerade vindkraftparken. Naturvårdsverket har yttrat sig över rapporten och bedömt att vindkraftparken endast i liten omfattning kommer att påverka de arter som finns i eller passerar området. Naturvårdsverket bedömer att vindkraftsanläggningen inte heller skulle försvåra en återetablering av ortolansparven i Natura 2000-området Sofiebergsåsen och att det inte krävs särskilt tillstånd enligt 7 kap. miljöbalken för verksamheten. För närvarande bereds målet hos mark- och miljödomstolen. Ett avgörande väntas komma först efter sommaren 2018.

Parallellt med bygglovsprocessen har klagomål inkommit till Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna. Klagomålen avser bland annat att den planerade vindkraftparken inte skulle stämma överens med vad som har angetts i anmälan. Miljö- och räddningstjänstnämnden vidtog ingen åtgärd med anledning av klagomålen. Beslutet att inte vidta någon åtgärd överklagades till länsstyrelsen, som fastställde miljö- och räddningstjänstnämndens beslut. Även länsstyrelsens beslut överklagades och ärendet hanteras för närvarande av mark- och miljödomstolen, dock som ett separat mål från bygglovsmålet. Enwind har yttrat sig i mark- och miljödomstolen och framhållit att gjorda ändringar inte varit anmälningspliktiga. Ett avgörande väntas först efter sommaren 2018.

Bygglovsfrågan har onekligen varit det största hindret för färdigställandet av vindkraftparken. Enwind förvärvade ett vindkraftsprojekt som till synes hade alla nödvändiga tillstånd och beslut. Enwind fick också en särskild bekräftelse att bygglovet var giltigt. Först under pågående arbete med fundamenten fattades beslut om att det tidigare bygglovet var ogiltigt. Enwind tvingades då, efter färdigställande av nödvändiga arbeten, avbryta uppförandet och söka nytt bygglov, vilket nu är föremål för prövning i mark- och miljödomstolen. Då arbetet avbröts hade Enwind hunnit göra omfattande investeringar i projektet. Utöver själva förvärvet av projektet har Enwind hittills bland annat bekostat byggnationer och arbeten såsom vägar, uppställningsplatser för kranar och fundament.

En svårighet i den pågående processen är enligt Enwind att den inte följer någon av de två föreskrivna alternativen för prövning av uppförande och drift av vindkraftverk. Enligt gällande lagstiftning krävs antingen ett tillstånd enligt miljöbalken och då inget bygglov, eller en anmälan enligt miljöbalken tillsammans med ett bygglov. I det förstnämnda fallet prövas frågor om miljöpåverkan i tillståndsprövningen. I det sistnämnda fallet ska de båda processerna anmälan och bygglov koordineras av de inblandade kommunala nämnderna, vilket innebär att frågor om miljöpåverkan, vilka bedöms utifrån miljöbalkens krav, prövas samlat. I Enwinds fall har beslut med anledning av anmälan enligt miljöbalken redan fattats och enligt Enwinds mening har därmed frågan om miljöpåverkan redan prövats. De grunder som anförts för upphävandet av bygglovet tar emellertid uteslutande sikte på miljöpåverkan och kräver ytterligare underlag för bedömningen. Enwind ifrågasätter inte att frågor om miljöpåverkan ingår i en bygglovsprövning i enlighet med plan- och bygglagens bestämmelser med relevanta hänvisningar till miljöbalken. Enwind noterar dock att det har blivit en påtagligt haltande process där Enwind förvisso enligt miljöbalkens regler har rätt att uppföra vindkraftparken, men där länsstyrelsen menar att miljöpåverkan förhindrar att bygglov meddelas. Den utredning som Länsstyrelsen har krävt i bygglovsprövningen avseende fåglar och buller motsvarar den utredning som krävs i tillståndsprövningar enligt miljöbalkens regler. Mot bakgrund av tidigare fattade beslut med anledning av anmälan samt om bygglov, där för övrigt länsstyrelsen synes ha gjort en annan bedömning avseende miljöpåverkan än vad den nu har gjort i

den pågående processen, hade Enwind som sagt snarare uppfattat att frågan om miljöpåverkan redan prövats och underlaget befunnits tillräckligt. Sammanfattningsvis har hindren och utmaningarna för Enwinds del alltså bestått i att Enwind inte har kunnat förlita sig på att meddelade beslut och besked från myndigheternas sida gäller, såväl vad avser beslutet och beskedet om att byggloven skulle gälla till 2017 som vad avser tidigare bedömning av miljöpåverkan. Bygglövsprocessen och övriga processer har medfört stora kostnader för Enwind tillsammans med en kraftigt ökad tidsutdräkt och administration, vilket orsakat avsevärd ytterligare fördröjning och försening av projektet.

Enwind har under tiden projektet drivits av bolaget haft en kontinuerlig dialog med berörda myndigheter. Även om Enwind som nämnts ovan är kritisk till det faktum att meddelade beslut och besked inte gäller såsom bör kunna förväntas, vill Enwind likväl framhålla att dialogen med berörda myndigheter har varit konstruktiv och att berörda myndigheter har varit behjälpliga i sin myndighetsutövning, vilket är viktigt särskilt för Enwind som har utländska ägare. Enwind har hela tiden varit och är fortsatt mån om att driva projektet i enlighet med tillämpliga bestämmelser och i att i övrigt följa myndigheters anvisningar och bestämmelser. Enwind tror på detta vindkraftsprojekt och ser stora fördelar i det. Enwind ser därför fram emot att färdigställa projektet när erforderliga tillstånd är på plats.

Angående vindkraft utanför kommunen

Eskilstuna är den enda kommun i Södermanland som äger vindkraftverk utanför kommunen. Kommunen äger 4 vindkraftverk med sammanlagd årsproduktion 29–37 GWh som ligger i Sollefteå. Vindkraftverken upphandlades med stöd av upphandlingskonsulter enligt LOU år 2013–2014. Upphandlingsmaterialet togs ungefär ett år att ta fram. Det framhölls att politisk organisation och vilja var avgörande för att genomföra hela processen. Det lyfts fram att både politiken och borttagande av energiskattebefrielsen (1 juli 2016) har varit de största hindren, som anses vara ett riktigt ekonomiskt klipp att äga egen vindkraft. Kommunen har kommit långt med ett uppdrag som har för syfte att organisera om ägandet av vindkraftverken utifrån att energiskattebefrielser är borta så finns inte skäl att ha det som det är idag. Förslaget just nu är att föra över vindkraftsbolaget som äger vindkraftverken (Eskilstuna Vindkraft AB), som idag ligger direkt under kommunstyrelsen, till kommunalägda energibolag Eskilstuna Energi och Miljö. Om uppdraget inte ändras så kommer så småningom förslaget att beslutas. Dock har beslutsprocessen inte börjat än, men det beräknas att vara klart vid början av 2019. Diskussionen lyfte också fram att ägandet av vindkraftverk på annan plats innebär att ha extra administrativa kostnader och kostnader för överföring av el från olika elområden, som idealt borde kompenseras med en bättre produktion. I Eskilstuna har ägandet av vindkraftverk utanför kommunen både berömts och kritiserats med starka åsikter. En rekommendation för andra kommuner som skulle vara intresserade av att äga vindkraft utanför kommunen är att göra en omfattande kalkyl och kolla hur marknaden ser ut så att affären blir ekonomisk fördelaktigt och använda verktyg och resurser som skulle kunna hjälpa till med detta syfte så som att anlita kunniga konsulttjänster. I Eskilstunas fall har ägandet av vindkraftverk utanför kommunen också bidragit till att se deras verksamhet på ett annat sätt, genom att t.ex. få bättre ordning på elabonnemangen som låg inbakade i hyran hos deras kommunala fastighetsbolag som i sin tur har gett möjlighet till extra vinst genom att spara el.

Kontakt: Miljö och Samhällsbyggnadsenheten samt politiker – Eskilstuna kommun; Projektleddning – Scanergy, Legal Representant – Enwind.

Gnesta

För ca. 5 år sedan började Eolus Vind AB undersöka möjligheterna till att bygga 18 vindkraftverk på gränsen mellan kommunerna Flen och Gnesta (Projekt Ånhammar). Enligt kommunernas översiktsplaner så omfattade planerna ett opåverkat område som ligger väldigt nära ett område som är riksintresse för kulturvård. Under 2014 begärde Flens samhällsbyggnadsförvaltning och kommunstyrelsen i Gnesta samt andra instanser kompletteringar på ansökan. Under 2016 och 2017 skickade bolaget in 34 kompletteringar, men i mars 2017 fick bolaget avslag på sin ansökan eftersom ingen av kommunerna ville ge tillstyrkan gällande Ånhammar. Projektörer kommer inte att gå vidare med projekt i någon av dessa kommuner just nu och det gäller antagligen ett antal år framöver.

Gnesta kommun är klar med förslaget till den nya översiktsplanen (maj 2018) och kommunstyrelsen kommer att diskutera förslaget under nästa möte. Den nya översiktsplanen planeras att ställas ut under sommaren 2018. Det kommer varken att finnas åtgärder kring storskalig vindkraft i den nya översiktsplanen eller ett tematiskt tillägg till översiktsplanen kring vindkraft. Kommunen är dock positiva till mindre gårdsverk.

Uppdatering av kommunens miljö- och hållbarhetsplan kommer antagligen att tas upp igen efter valet pga. kommunens politiska förutsättningar. Ett förslag i miljö- och hållbarhetsplanen var att avgiftsbefria sökande till allt relaterat till solkraft. Förslaget antogs av kommunen, vilken förhoppningsvis kommer att öka andelen solceller i kommunen. Det finns inget krav på bygglov för solceller och solfångare i kommunen för närvarande. Regeringen har föreslagit att slopa krav på bygglov på solceller och solfångare inom detaljplanerat område, som planeras att träda kraft den 1:a augusti 2018. Även om förslaget går igenom finns det bl.a. kulturella värdefulla områden där byggnader kan förvanskas pga. av solceller. Ett annat förslag som har gått igenom i kommunen gällande solenergi är att man kan söka bygglov oavsett område med mindre risk att få avslag i dessa områden.

Intresset för vindkraft har varit lågt i Gnesta. Det enda stora ärendet som har behandlats har varit projekt Ånhammar, nämnt ovan, som har fått avstyrkan av både Flen och Gnesta kommuner. En lokal markägare hade också registrerat ett ärende för ett tiotal vindkraftverk och reviderade ärendet flera gånger med alternativa lokaliseringsplatser. Diskussionen gick fram och tillbaka mellan kommunen och markägaren men han har inte hört av sig om ärendet på flera år nu.

En viktig utmaning kring vindkraftsetablering har varit ett brett folkligt motstånd kring projekt i Ånhammarsområdet som enligt kommunens kontaktperson är ett stort område med rikt djurliv och värdefulla naturupplevelser. Den nya översiktsplanen kommer att peka ut stora opåverkade områden och så kallade "tysta områden" som i kommunen ses som ett starkt försäljningsargument för turism från stora städer runtomkring. Gnesta kommun har ungefär 10,000 invånare men sommartid har kommunen ungefär dubbelt så många invånare pga. av turismen, fritidsboende, osv. Därmed anses storskalig vindkraft inte förenligt med målet för turism.

Kontakt: Projektledning - Eolus Vind AB, Samhällsbyggnadsförvaltningen – Gnesta kommun

Vingåker

Vingåkers kommun har det högsta antalet vindkraftverk i Södermanland. Norr om Läppe i Vingåkers kommun finns det två stycken vindkraftverk på 150 meter totalhöjd (2 MW). Det första vindkraftverket togs i drift under 2011. Dessutom finns det i kommunen ett mindre vindkraftverk på

65 meter totalhöjd (0,6 MW) väster om Vingåker. Det fanns ett vindkraftsärende i Åtterstaområdet för två stycken vindkraftverk som tappade sitt bygglov 2017 för att ägaren inte startade upp projektet (Åttersta 8:4). Ärendet gick över till Mark- och Miljodomstolen och där fastslogs att de fick bygga två stycken verk. Kommunen kallade till tekniskt samråd men ägaren uttryckte att de skulle höra av sig när de visste vilka verk de ville ha. Dock hörde ägaren inte av sig innan bygglovet gick ut, då man bara har två år på innan man startar en ny prövning. I dagsläget (maj 2018) har kommunen inga aktuella ärenden på gång.

Kommunen har tagit fram ett tillägg till sin översiktsplan från 2010, där tänkbara platser för vindkraft har utpekats. Eftersom översiktsplanen har flera år på nacken har kommunen bestämt att ta fram en ny översiktsplan. Kommunen har påbörjat en tidsplan för arbetet och en aktualitetsprövning som troligen kommer att tas upp för beslut hösten 2018. Det är osäkert i dagsläget om dokumentet *"Tillägg till översiktsplanen – vindkraft Vingåker"* som också togs fram 2010 kommer att uppdateras eftersom det ännu inte har diskuterats i kommunen. Dock det finns viljan hos några tjänstemän att dokumentet kompletteras och tydliggörs. En av kommunens kontaktpersoner anser att målen i dokumentet angående vindkraft är små och det verkar inte riktig finnas en konsekvensanalys för de valda områdena och varför man har valt dem. Arbetet med den nya översiktsplanen beräknas kunna komma igång under hösten 2018 och det skulle ta ungefär ett och en halv år att komplettera. Vingåker tog också fram en energi- och miljöplan 2012 och den kommer att arbetas om inom en snar framtid, dock har kommunen för tillfället ingen som jobbar med den. Energi- och klimatplanen innehåller ganska övergripande åtgärder men inte särskilda åtgärder avseende vindkraft. Planen framhåller att *"samhällsplanering ska arbeta för en förnyelsebar och energieffektiv energianvändning."*

Några hinder som identifierades av kontaktpersonerna gällande byggsidan är konsekvenser om hur byggnation påverkar människor i närmiljön bl.a. från buller (mekaniskt och från vingarna) och skuggbildningar. Enligt en av kontaktpersonernas erfarenhet kan man höra det mekaniska bullret från 20-30 meters avstånd från de stora verken i kommunen. Det framhölls i diskussionen att det är avgörande att välja lämpliga områden utifrån en konsekvensanalys. Ett annat hinder som framhölls i diskussionen är att delar av Vingåker har ganska så uppbrutet landskap och man har ganska små arealer att förhålla sig till. Det ansågs är att det är utmanande att hitta lämpliga ställen för vindkraftsetablering som inte stör landskapet. Det finns två väldigt stora områden, Hulla By och Forsby, som är under kultur- och miljövård där storskalig vindkraftsetablering inte är så lämplig. Ett annat hinder handlar om infrastrukturer med ledningarna för att föra ut energi.

Kommunen är positivt och uppmuntrar fler vindkraftsetableringar på rätt platser och under rätt förutsättningar i kommunen.

Kontakt: Samhällsbyggnadsenheten – Vingåker kommun

Oxelösund

Långgrund omfattar två havsbaserade projekt utanför Oxelösund där Svea Vind Offshore har planer på att upprätta en stor park på mellan 200 - 400 vindkraftverk, med en höjd på verken om 220 meter, ca. två kilometer utanför kustlinjen. Bolaget har deltagit på samrådsmöten med Oxelösund, Trosa och Nyköping kommuner som projektören anser att kommunerna har varit tillmötesgående. Projektören anser kommunernas inställning väldigt viktigt för av projektet, så de började föra dialog med kommunerna tidigt. Forsvarsmakten har dock uttryckt en negativ inställning till projektet på

grund av totalförsvarets riksintresse. Projektören prioriterar diskussion med Försvarsmakten om hur kan projektet utformas så att det godkänns.

Kontakt: Svea Vind Offshore